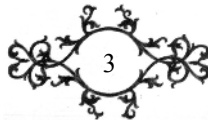

Gülməyi və güldürməyi bacaran adam

Molla Nəsrəddin lətifələri türk xalqlarının, o cümlədən, azərbaycanlıların bədii-fəlsəfi təfəkkürünün ən qiymətli örnəklərindən biri sayılır. Molla Nəsrəddin ənənələrinin Azərbaycan torpağında indi də yaşadığını təsdiq edən qiymətli söz inciləri mövcuddur. Xalqın dühasının, zövqünün, qənaətinin, həyata baxışının təbəssüm, gülüş ipəyinə bürünmüş ifadəsi onları yaşatmaqdadır. Cəlil Məmməd-quluzadənin, Sabirin, Əli Nəzminin, M.Möcüzün, Mirzə Fətəli Axundovun, N.Vəzirovun, S.Ə.Şirvaninin və başqalarının yaradıcılıq məhsullarında da biz bu təbəssümün dürlü ifadələri ilə qarşılaşırıq.

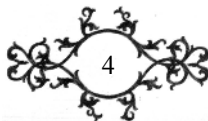
Hətta, Molla Nəsrəddin lətifələrindən fərqli əsas cəhət burada gülüş hədəfi olan hadisələrin bir çox hallarda konkret məkan və insanlarla bağlanmasıdır. Burada gülünün də, gülüş obyektinin də müəyyən bir ünvanı var. Çünki bunların çoxu daha yaxın dövrün məhsuludur.

Azərbaycanda Molla Nəsrəddin ənənələrini bu gün də uğurla davam etdirən adamlar az deyildir. Onlardan biri də tanınmış folklorçu-alim Sədnik Paşa Pirsultanlıdır. Çox vaxt onun söhbətində, baxışında, yerləşində incə bir təbəssüm və yumor hiss olunur. Sədnik müəllim hər şeyə, hər kəsə, sözə, hadisəyə, hərəkətə incə bir təbəssümlə yanaşmağı bacaran adamdır. Onun beyni, bəlkə də ən dəqiq işləyən kompüterdən də dəqiq işləyir, lazım olan hədəfi vaxtında tapıb ona atəş açmağı bacarır. O, olan yerdə vaxtın necə keçdiyi bilinməz, onu bir dəfə görə, söhbətlərinə bir dəfə qulaq asan, onu dönə-dönə bir

də görmək istəyər, bir də söhbətlərinə qulaq asmağı arzulayar. Onun başladığı söhbət bitib-tükənməz, güldürər, əyləndirər, düşündürər, ibrətləndirər. Söhbətlərinin mövzusu həmişə rəngarəng olur. Gah gördüklərindən, eşitdiklərindən danışıır, gah da adamlarla dialoqa girib qeyri-adi, gözlənilməz atmacaları, cavabları, bəzəmələri ilə diqqətləri özünə cəlb edir. Hamını dişinə vurub yoxlayır, gücünü araşdırır. Nəyə qadir olduğunu bilib başqalarına da bildirmək istəyir. Bir də görürsən ki, hörmətini saxladığı, xətrini saxladığı bir adama öz zarafatları ilə hücumu keçir. Atmacalar, bəzəmələr yüz yöndən güllə kimi yağır. Qarşısındakı gah qızarıır, gah bozarır, gah gülür, gah fəxr edir ki, onu bu cür söhbətlərin hədəfinə çeviriblər, gah daxilən inciyib nəsə demək istəyir, ancaq bacarmır, vicdanı yol vermir, daha güclü söz atəşinə tutulacağını düşünüb hamıya qoşulub «qah-qah» gülməkdən başqa bir çarə tapa bilmir. Həm də daxilən anlayır ki, bu atəşlər, atmacalar qərəzsizdir, bir az gülmək, atəş hədəfi olanın da, ətrafdakıların da kefini açmaq üçündür. Eyni zamanda, bu bitib-tükənməz bəzəmələr, atmacalar nəyisə xatırladır, nəyəsə işarə edir, beləcə güldürə-güldürə ruhumuzu bürüyən, varlığımıza hakim kəsilən qarmaqarışıq duyğuları, əməlləri ələkdən keçirir. Bizi qüdrətli, zəngin, arif, pak, dözümlü olmağa istiqamətləndirir.

Bütün insanlar ancaq bir sifətin, bir keyfiyyətin sahibidir. Onları ancaq bir sifətdə, ancaq bir iş bacaran, bir qabiliyyətə sahib olan adam kimi görürsən. Sədnik müəllim hamıdan fərqli olaraq çox keyfiyyətli, çox sifətli, mürəkkəb xarakterli adamdır. Mən hələ 15-20 il bundan əvvəl onu bu cəhətinə görə

Mendeleyevin elementlər cədvəli ilə müqayisə etmişəm. Mendelejev cədvəlindəki elementlərin hər birinin ancaq özünəməxsus xassəsi, sifəti var. Əksər adamlar da belədir. Ancaq Sədnik müəllim sanki bütün elementlərin, başqa sözlə, bütün insanların rəngarəng xassələrini özündə toplayan, birləşdirən zəngin keyfiyyətli bir şəxsiyyətdir. O, cəmiyyətin bütün təbəqələrinin nümayəndələri ilə danışmağı, ünsiyyət yaratmağı, kim olursa-olsun onun dilini açıb danışdırmağı bacaran bir adamdır. O, hamı ilə, hər kəslə onun dilində, onun səviyyəsində, onun anlayacağı tərzdə danışmağı gözəl bilir.

Bir dəfə Sədnik müəllim bir neçə folklorçu həmkarları ilə şifahi xalq yaradıcılığı örnəklərini toplamaq üçün Quba rayonuna gedir. Onlar tək-tək, ayrı-ayrılıqda toplama işinə başlayırlar. Axşam onların hamısı dayanacaq yerlərinə əliboş qayıdır. Sədnik müəllimdən başqa. Belə fikir yürüdürlər ki, bu ərazidə folklor nümunəsi yoxdur. Sədnik müəllimin topladığı nümunələrə isə şübhə ilə yanaşır, ya əvvəllər ayrı yerlərdən topladığını, ya da özü uydurduğunu söyləyirlər. Sədnik müəllim tənbellik etmir, həmkarlarını həmin folklor nümunələrini topladığı adamların yanına aparır. Onlar Sədnik müəllimə söylədikləri xalq yaradıcılığı nümunələrini bir də danışirlər...

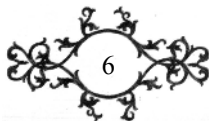
Daha bir ibrətli hadisə. İzzət Maqsudov (Allah ona rəhmət eləsin) bir vaxt Sədnik müəllimi Naxçıvana qonaq aparır. İzzət müəllimin ata-baba kəndi Siraba gedirlər. İzzət müəllimin qohum-əqrabalarından olan yerli qocalarla görüşürlər. Sədnik müəllim şirin dilini işə salır, maraqlı əhvalatlar, rəvayətlər, əfsanələr bir-birinə calanır. Qocaların dili

açılır. Sədnik müəllimə bir neçə maraqlı əfsanə danışirlər. İzzət müəllimə qərribə gəlir ki, ömrü boyu onunla bir yerdə olan, daim görüşən, danışan, dərdləşən, söhbətləşən bu adamlar həmin əfsanələri ona niyə danışmayıblar? Onlar nə üçün əfsanələri öz doğmaları olan İzzət müəllimdən gizlədiblər? Bu yenə Sədnik müəllimin toplayıcılıq məharəti, ünsiyyət yaratmaq bacarığı, köüllərə yol tapa bilmək ustalığı, insanların ürəyindəki hansı simə necə toxunmaq lazım olduğunu yerinə görə duymaq qabiliyyəti ilə izah oluna bilər.

Əgər belə olmasaydı o, Naxçıvana elədiyi qısa müddətli bir səfər ərzində on yeddi əfsanə toplayıb qayıtmazdı. Dərbənddən, Qax-Zaqatala bölgəsindən, Masallı-Lerik-Lənkəran səfərlərindən, Kəlbəcər-Göyçə səyahətlərindən, Şirvan torpağından, Türkmənistan, Qazaxstan, İran, Türkiyə, Almaniya səfərlərindən bu qədər zəngin qənimətlərlə geri dönməzdi. Oxuculara bir-birindən gözəl folklor kitabları və araşdırmalar təqdim etməzdi.

Sədnik müəllim aşıq yaradıcılığının, aşıq məktəblərinin əvəzsiz bilicisidir. Ağdabanlı aşıq Qurbanla bağlı namizədlik dissertasiyası yazıb. Bir neçə aşığın şer kitabını tərtib və nəşr edib. Aşıq yaradıcılığı ilə bağlı bir neçə dərs vəsaitinin müəllifidir. Bu işləri başqaları da görə bilərdi və buna bənzər işlər görənlər folklorçularımız az deyil. Onun bu sahədə ən mühüm xidməti Azərbaycan aşıq məktəbləri arasındakı və onlarla bağlı mübahisələrə son qoymasıdır. Uzun müddət Azərbaycanın Qərb bölgəsindən olan aşıqpərəst adamlar Şirvan, Salyan aşıqlarına ögeyliklə baxır, onların sənətini inkara qədər varırdılar. Sədnik müəllim bir neçə güclü

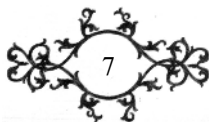

məqaləsi və çıxışları ilə bu sahədə konsensus yaranmasına nail oldu. Ayrı-ayrı aşiq məktəbinin bu və ya başqa xüsusiyyətə malik olmasının səbəbini, kökünü aydınlaşdırdı və onların hər birinin yaşamaq haqqını təsdiq etdi, sübuta yetirdi.

Sədnik müəllim bununla da kifayətlənmədi. Dairəni bir az da genişləndirdi. Qazağıstan və Orta Asiya, İran, Türkiyə aşiq məktəbləri ilə birlikdə türk xalqlarının ozan-aşiq sənəti barədə qiymətli yazıları ilə oxucuları, mütəxəssisləri heyrətləndirdi.

Sədnik Paşayev Daşkəsəndə dünyaya göz açıb, burada böyüyüb, yetişib. Əmək fəaliyyətinə burada başlayıb. Müəllimlik, qəzetçilik edib. Ona görə də bəzən «Qoşqardağlı» imzası ilə yazıb. Son vaxtlar isə öz soy-kökü ilə bağlı olaraq Pirsultanlı təxəllüsü ilə yazıb-yaratmağa başlamışdır. Türkiyə və İranda Pirsultan Abdal ocağına üz tutub. Qoynunda böyüdüyü dağların söz incilərini toplayıb, araşdırıb uzaq-uzaq ölkələrə aparıb çıxarıb. Bu torpağa sədaqətin ifadəsi olaraq «Karağan Usubun lətifələri» Azərbaycan və Türkiyə oxucularına çatdırılıb. Türk alimləri bu lətifələri Sədnik müəllimdən alaraq Türkiyədə nəşr etmişlər. Ona elmi təhlil vermişlər. Eşq olsun bu sədaqətə, etibara, məhəbbətə, həssaslığa. Eşq olsun dağların təmiz havasından, sərt, əyilməz qayalarından süzülüb gələn bu söz incilərini görmək, qiymətləndirmək, sevmək və sevdirmək bacarığına.

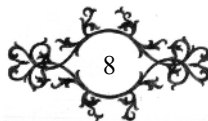
Onu da deyim ki, Sədnik Pirsultanlının Karağan Usubun lətifələrinə müraciət etməsi təkcə son illərin məhsulu deyildir. Onunla tanış, həmsöhbət olduğum son 30 il ərzində Karağan Usubun adı Sədnik müəllimin dilindən düşməyib. Məqamı düşən

kimi onun lətifələri işə düşüb, yerilə, ünvanıyla danışılib, güldürüb, heyrətləndirib.

Karağan Usubun lətifələri ilə birlikdə dağların əzəmətini, mərdliyini, təbəssümünü ifadə etmişdir. Bu uca boylu, iri bədənli, gur səslı adam bizə gah Molla Nəsrəddini, gah da Dədə Qorqudu xatırladır. Görünür ki, Sədnik Pirsultanlı Karağan Usubun baməzə təbiəti ilə öz təbiəti arasında bir yaxınlıq, doğmalıq, munislik görür. Ondən danışdıqca, onun lətifələrini toplayıb yazdıqca, bu lətifələri şirin-şirin, səmimi bir duyğu ilə söylədikcə özü də daxili bir rahatlıq tapır. Onun lətifələrindən həm də özünü görür, özünü ifadə edir. Sədnik müəllimin lətifələr dünyası Molla Nəsrəddinlə, Karağan Usubla məhdudlaşmır. Tovuzlu Unnu Ağca, Gəncəli Baməzə Musa, Ağdamlı Abdal Qasım və başqaları da onun sevə-sevə xatırladığı, lətifələrini sevə-sevə danışdığı söz ustalarıdır. O, Azərbaycan torpağının hər tərəfinə səpələnmiş baməzə söz ustalarının təbəssüm dolu lətifələrinin aşığıdır. Özü də bu kök üzərində qol-budaq atmışdır.

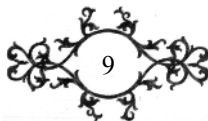
Sədnik müəllim bir dəfə söyləyirdi ki, o, Türkiyədə olarkən bir çox lətifə (Türkiyədə lətifəyə «fıkra» deyirlər) məclislərində olmuş, türk həmkarları ilə bu sahədə «qoç döyüşünə» girmiş, təhsinlər etmişdir. Bir dəfə Nevşəhərdə Nicat Birdoğanla söhbətləri daha maraqlı olmuşdur. Molla Nəsrəddindən, Karağan Usubdan, Unnu Ağcadən və başqalarından lətifələr danışmış, danışdıqlarına elmi qiymət verməyə çalışmışlar. N.Birdoğan belə bir qənaətdə olmuşdur ki, Karağan Usub, Baməzə Musa, Abdal Qasım kimi söz ustalarının yaradıcılığı hələlik

Molla Nəsrəddin lətifələri kimi yüksək sənət örnəklərinə çevrilməmişlər.

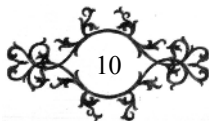
Bu günlərdə Karağan Usubun lətifələrinin Türkiyədə Sədnik Pirsultanlının köməyi və təqdimatı ilə çap olunduğu kitabı gördüm. Eyni zamanda S.Pirsultanlının Karağan Usubun lətifələrini ayrıca kitabça şəklində çap etdirmək fikrinə düşdüyünü eşitdim. Məndə Sədnik Pirsultanlının özünün lətifələrini toplayıb bir kitabça şəklində oxuculara təqdim etmək fikri oyandı. Belə düşündüm ki, sözsöhbətindən doymadığımız Sədnik Pirsultanlının bəmərə söhbətləri, sərrast ifadələri, başqaları üçün də maraqsız olmaz.

S.Pirsultanlının lətifələri əksər hallarda müəyyən adamlarla bağlıdır. Onun iş yoldaşları, dostları, həmkarları ilə qarşılıqlı münasibətindən yaranmışdır. Bu lətifələrdə R.Rüstəmzadə, A.Məmmədov, D.Hacıyev, S.Əliyev, M.Mahmudov, M.Məsimov, X.İbrahimov, A.Rəcəbli, Rəhimli Mustafa və başqalarının adlarına rast gəlirik. Onlarda qərəzli münasibət, təhqir və ya tənqidedici məqam axtarmaq yersiz olardı. Hətta, ən kəskin ifadələrində, aforizimlərində belə S.Pirsultanlının məhəbbətini görmək, onun diqqət və qayğısının təzahürünü axtarmaq lazım gəlir. S.Pirsultanlı bu adamların hamısı ilə dostdur, həmkardır. Bəziləri ilə ailəvi gediş-gəlişi var idi və vardır. Bunlar vaxtilə deyilmiş sözlər, baş vermiş əhvalatlardır. O vaxt bu lətifələrin ünvanlandığı adamlar bunlarda qərəz, tənqid, pislik görməmiş, hamı ilə birlikdə bu lətifələrə gülmüşlər. Onların təkrar-təkrar söylənilməsindən, xatırlanmasından ləzzət çəkmişlər, zövq almışlar. Bu lətifələrə görə S.Pirsultanlıdan incimək, ona ağır-artıq demək

fikrinə düşməmişlər. Bu lətifələr bizim S.Pirsultanlı ilə təmasda keçən həyatımızın kiçik bir izi, təbəssüm yüklü bir yadigarıdır. İndi də bu lətifələrin o cür qərəzsiz bir təbəssümlə qarşılanmasını istərdik. Bizə elə gəlir ki, bu təqdim etdiyimiz lətifələrdə adı çəkilən adamlara hörmətin, məhəbbətin daha bir ifadəsi və təsdiqindən başqa bir şey olmaz.

*Xəlil Yusifli,
filologiya elmləri doktoru, professor*

1. **Sonra rədd eləyərək**

Fakültə iclasında elmi şuraya üzvlər seçilməli idi. Qərara aldılar ki, mümkün qədər kafedra müdirlərinin namizədliyini irəli sürsünlər. İclasın gedişində bu qərara əməl olunmur. Kafedra müdiri olmayan şəxslərdən üzvlüyə namizədlər göstərilir. Müəllimlərdən biri söz alıb deyir:

- İclasın qərarına niyə əməl olunmur? Nə üçün başqa şəxslərin də namizədliyi irəli sürülür?

Sədnik müəllim söz almadan yerindən:

- Narahat olmayın, səsvermə zamanı rədd eləyərək, - cavabını verir.

2. **Öz əlimizdə deyilmi**

Kafedra iclası idi. Sədnik müəllim isə nə danışana aman verirdi, nə də qulaq asana. İclasdan sonra kafedra müdiri Davud Hacıyev Sədnik müəllimi yanına çağıraraq deyir:

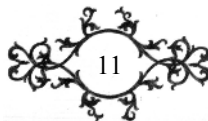
- Sədnik müəllim, səndə ağıl niyə azdır?

Sədnik müəllim:

- Öz əlimizdə deyilmi, Davud müəllim? İstəsək, artırarıq.

3. **Qırx ildir müharibədə deyilmi**

Sədnik müəllim televiziyaya qulaq asarkən eşidir ki, Altay Məmmədovu Respublika Veteranlar Şurasına sədr seçiblər. İşə gedərkən yolda

veteranlardan birinə rast gəlir. Bu xəbərlə bağlı söhbət edirlər. Sədnik müəllimin veteran dostu ondan təəccüblə soruşur:

- Ay Sədnik müəllim, Altay Məmmədov müharibədə olubmu ki?

Sədnik müəllim:

- Elə niyə deyirsən?! Altay Məmmədov qırx ildir pedaqoji institutda müharibədədir.

4. Dedim, sənə qalsın

Bir gün Sədnik müəllim füzulişünas-alim Sabir Əliyevlə rastlaşır. Sabir Əliyev zarafatla ondan soruşur:

- Sədnik müəllim, niyə səndə vicdan yoxdur?

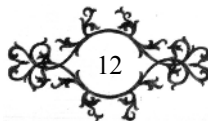
Sədnik müəllim:

- Gördüm, ağır yükdür, gücüm çatmaz, götürmədim, dedim, qoy sənə qalsın.

5. Quymaq əhvalatı

Azərbaycan dili və ədəbiyyatı fakültəsinin qiyabi şöbəsinin tələbələri Gəncə şəhərinin 44 saylı məktəbində təcrübə dərsləri keçirdilər. Fakültə dekanı Bağır Bağırov xəstələnmişdi, özünü yaxşı hiss etmirdi. Məktəbin yeməxanasında işləyən qadından onun üçün nəsə yumşaq bir şey bişirməsini xahiş edir. Bufetçi Sədnik müəllimin məsləhəti ilə quymaq bişirir.

Fasilə vaxtı Bağır müəllimlə Sədnik müəllim yeməxanaya gəlirlər. Bufetçi qadın bişirdiyi

quymaqdan bir qab quymağı gətirib Bağır müəllimin qarşısına qoyur. Bağır müəllim bir-iki qaşığı yeyib, sonra xörəyin adını soruşur. Sədnik müəllim deyir ki, quymaqdır, ancaq bu xörəyi gərək qırx gün yeyəsən ki, xeyri ola. Bağır müəllim məsələnin nə yerdə olduğunu anlayır, pərt olur. Xörəyi geri itələyib yeməkdən imtina edir. Bunu görən Sədnik müəllim bir qaşığı götürüb quymaqdan yeməyə başlayır və şirin dilini işə salıb Bağır müəllimə də quymaqdan doyunca yedirir. Ancaq onların quymaq yeməyi birinci və axırıncı dəfə olur.

6. Yenə yerləri dəyişik düşdü

Bir dəfə Sədnik müəllimin yaxın dostlarından birinin qohumu vəfat edir. Sədnik müəllimin başqa bir dostu bu bəd xəbəri ona çatdırır. "Allah rəhmət eləsin!" - deyib ona təsəlli vermək istəyir.

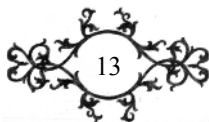
Sədnik müəllim bəd xəbər gətirən dostunu bir az dinləyəndən sonra halını pozmadan deyir:

- Yenə yerləri dəyişik düşdü.

7. Allah yanındakılara rəhmət eləsin

Uzun müddət institutda işləyən, yaxşılıqdan çox pislik etməkdən zövq alan bir nəfər vəfat edir. Sədnik müəllimə də yas yerinə getməyi təklif edirlər. O, yas yerinə gedir, ölünün ailəsinə başsağlığı verir, ancaq qapıdan çıxanda sakitcə yanındakılara deyir:

- Allah yanındakılara rəhmət eləsin!

8. Bir başa iki qapaz olmaz

Bir vaxtlar pambıq yaman dəbdə idi. "Pambıq ağacından yıxılana nicat yolu yoxdur!" - deyirdilər. Ali məktəb tələbələrini və müəllimləri də bu işə cəlb edirdilər. Müəllimlərin rəhbərliyi ilə tələbələr ayrı-ayrı rayonlarda, kəndlərdə pambıq yığımına gedərdilər. Tələbələrle pambıq yığmağa göndərilmək müəllimlər üçün o qədər də hörmətli iş sayılmırdı. İnstitut rəhbərləri, dekanlar, kafedra müdirləri, partiya təşkilat katibləri, həmkarlar təşkilatlarının sədrləri ayrı-ayrı müəllimlərdən heyif almaq üçün bundan məharətlə istifadə edərdilər. Onlar istədiklərini qəbul imtahanına, istəmədiklərini pambıq yığımına göndərərdilər.

Dalbadal pambıq yığımına göndərilən müəllimlərdən biri bir dəfə etiraz edərək deyir:

- Niyə qəbul imtahanlarına həmişə filankəsləri, pambıq yığımına məni göndərirsiniz? Pambıq yığımına da zəhmət çəkin, imtahana çağırduğunuz müəllimləri göndərin!

Həmin il Sədnik müəllim də qəbul imtahanı götürən müəllimlər arasında imiş. Bu sözü eşidib deyir:

- Bir başa iki qapaz olmaz. Biz zəhmət çəkib imtahan götürmüşük, siz də zəhmət çəkib, gedin pambıq yığdırın!

9. Yenə bir kələyi var

Bir gün aşqlar evinə getmişdim. Sədnik müəllimin Dilqəm adlı cavan bir dostu da orada idi. O da səxavətdə Sədnik müəllimdən geri qalmazdı. Bir az aşqların çalib-oxumasına qulaq asandan sonra o, Sədnik müəllimlə məni göyərti qutabı yeməyə dəvət etdi. Gəncə çayının sahilində təzə işə düşən bir yeməkxanaya getdik. İnsafən gözəl qutab verdilər. Qonaqlıq qurtarandan sonra Sədnik müəllimdən soruşdum:

- Sədnik müəllim, Dilqəmə yenə nə olub ki, belə səxavət əlini açıb?

Sədnik müəllim gülə-gülə dedi:

- Dilqəm havayı güllə atmaz. Görünür yenə bir kələyi var.

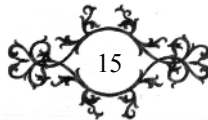
10. Orda qalsan nolardı

Goranboylu Qara Mustafa yenə aşqlar evinə gəlmişdi. Saza, söhbətə qulaq asırdı. Birdən köksünü ötürüb sözə başladı:

- Sədnik müəllim, iraq sizdən, bu gecə az qala ölmüşdüm. Yüz dəfə o dünyaya gedib-qayıtmışam...

Sədnik müəllim onun sözünü ağzında qoydu:

- Ay Mustafa, niyə qayıdırdın, orda qalsan nolardı?!

11. Lazımsız bir baş tapın

Bir dəfə Sədnik müəllimlə «kolxoz bazarı» tərəfdən gəlirdik. Söhbətin şirin yerində gördük ki, mağaza müdiri Zahidin (canlara dəyən oğlanlardandır) "Zaporjets" markalı maşını yolun ortasında ilişib qalıb. Üç-dörd nəfər cavan oğlan maşını geriyə, maşın təmiri emalatxanasına doğru itələyirlər. Aşıqlar evinin mühasibi Nəriman, mağazada satıcı işləyən Tapdıq da oradadır. Sədnik müəllim cəld bir hərəkətlə onlara yaxınlaşıb deyir:

- Ayə, lazımsız bir baş lazımdır, təkərin altına qoymağa, yoxsa işləməyəcək. Tapdıq, yaxşısı budur, sən başını təkərin altına qoy, canın üçün, özü gedəcək.

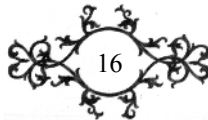
12. Bir-ikisini də siz uydurun

Bir gün Kamal Talıbzadə Sədnik Pirsultanlı ilə rastlaşır. Salam-kalamdan sonra Kamal müəllim onun toplama işlərindən söz salır və əlavə edir:

- Sədnik, deyirlər bu topladığın əfsanələr xalqda yoxdur. Onları özün uydurursan. Bu yaxşı deyil.

Sədnik müəllim cavab üçün bazara getmir. Bu tanınmış alimdən bir az da inciyən kimi olub deyir:

- Kamal müəllim, əgər belə deyənlərə inanırsınızsa və özünüz də belə düşünürsünüzsə, onda zəhmət çəkin, bu əfsanələrdən bir-ikisini də siz uydurun. Görün mümkündür, ya yox.

13. Bəs, mən kiməm

Sədnik müəllim xalq ədəbiyyatının gözəl tədqiqatçısıdır, onu qoruyan, duyan, sevən adamdır, tanınmış folklorçudur. Onun bu sahədə xidmətləri əvəzsizdir. Ancaq bəzi mütəxəssislər onun bu işlərinə tənqidi yanaşır, topladıqları əsatir və əfsanələri xalqda olduğu kimi vermədiyindən gileylənirlər. Az qala bu işlərin qiymətini, əhəmiyyətini inkar edirlər.

Belə adamlardan bəzilərinin yanında mən hərdən Sədnik müəllimdən soruşuram:

- Sədnik müəllim, sizin xidmətiniz, toplayıcılıq işləriniz alqışlanmalıdır. Ancaq bu yoldaşlar belə fikirdədirlər ki, siz çap etdirdiyiniz folklor nümunələrini dəyişdirirsiniz. Eynən xalqda olduğu kimi vermirsiniz?

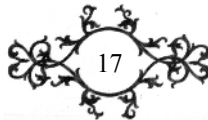
Sədnik müəllim bu suallara çox vaxt belə cavab verir:

- Bəs mən kiməm?!

14. Meşə Dadaşsız olmaz

Dəstəfur rayonunda Dadaş adlı bir meşəbəyi varmış. Meşəni qorumaqdan çox dağıdarmış. Ağac qırmağa gələn adamlara qırmaq istədikləri ağacı kökündən qoparmağı məsləhət görərmiş ki, gəlib-gedən olsa, həmin yerdə ağac olub-olmadığı bilinməsin.

Sədnik müəllim onun haqqında felyeton yazır və Dadaşı işdən çıxarırlar. Bir xeyli vaxt keçəndən sonra Sədnik müəllim yenə Dadaşla rastlaşır. Görür ki, yenə

onun əynində meşəbəyi paltarı var. Məlum olur ki, Dadaş indi də Samux rayonunda meşəbəyi işləyir. Sədnik müəllim təəccüblə soruşur:

- Ayə, yenə meşəbəyisən?

Dadaş təəccüblə verilən bu suala aramla belə cavab verir:

- Elədir, müəllim. Birtəhər girlənirəm.

Sədnik müəllim onun sözlərini təsdiq edirmiş kimi dillənir:

- Düz deyirsən, meşə Dadaşsız olmaz.

15. Allah Təhmasib müəllimə insaf versin

Sədnik müəllim "Ağdabanlı Qurban və müasirləri" adlı namizədlik işini müdafiə edəndən sonra əfsanələri doktorluq mövzusu götürmək istəyir. Ancaq Akademiyanın folklor şöbəsinin müdiri Təhmasib müəllim ona etiraz edir. Bir dəfə Sədnik müəllimi yanına çağıraraq deyir ki, gedib "Koroğlu" dastanını toplusun. Qiymətli bir kitab çap olunsun. Üzərində "Toplayanı, tərtib edəni, ön sözün müəllifi M.H.Təhmasib" sözləri yazılsın. Sədnik müəllimin xidməti isə müqəddimədə qeyd olunsun. Təbii ki, Sədnik müəllim bu təkliflə razılaşmır. Haqsız, muzdsuz hambal olmağı özünə yaraşdırmır.

M.H.Təhmasib müəllim Sədniki hədələyir ki, nəfəsi gəldikcə onun doktorluq müdafiəsinə maneçilik yaradacaq. Gah nəşriyyatda olan kitabına mənfi rəy yazır, gah "Azərbaycan xalq əfsanələri" adlı doktorluq mövzusunun hörmətli bir akademikin bacısı oğluna

vermək istəyir, gah da akad. H.Araslını öyrədib Sədnik müəllimin əleyhinə məqalə yazdırır. Həmid müəllimi inandırır ki, guya S.Paşayevin topladığı əfsanələr uydurmadır. «Aldədə» adlı şəxsiyyət olmayıb və bu barədəki əfsanələr də Sədnik müəllimin uydurmasıdır.

Bir gün Həmid müəllim Gəncəyə gəlir. Sədnik müəllim Həmid müəllimi arvadı Balacaxanımla birlikdə Tovuzun Ağdam kəndinə aparır. Ağdam kəndindəki Aldədə ocağının qoruyucusu Səmayə xanımla, kəndin bütün adamları ilə görüşdürür. Yerli əhalinin Aldədə barədəki söhbətləri bitib-tükənmək bilmir. Aldədə ocağının yanındakı gölün kənarında yaşayan Nəsib kişi onlara erkək kəsir, böyük hörmət-izzət göstərir. Yaxşı yeyib-içirlər. Həmid müəllim (Allah ona qəni-qəni rəhmət eləsin!) pərt halda deyir:

- Allah sənə insaf versin, Sədnik. Deyəsən, bizi buraya gətiribsən ki, mənə dərs verəsən.

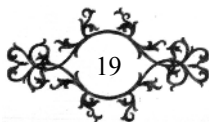
Sədnik müəllim bu işlərin kökünə işarə edərək deyir:

- Allah Təhmasib müəllimə insaf versin!

16. İçinə gücüm çatmaz

Sədnik müəllim, Sabir Əliyev və mən bərbərxanada idik. Sədnik müəllim saçını düzəltdirirdi. Ordan-burdan danışib hamını güldürürdü. Baş bərbərin əli altında, gözü güzgüdə olduğu halda birdən bizə müraciət edib dilləndi:

- İstəyirsinizsə, sizin də başınızı düzəltdirim. Ancaq çölünü ha, içini yox. İçinə gücüm çatmaz.

17. Dədənin evlənməyinə gülür

Sədnik müəllimin anası Daşkəsən rayonunun Qazaxyolçular kəndində yaşayırdı. Həcər xalagilin qar kimi ağ bir iti varmış. Hər dəfə Sədnik müəllim anasının yanına gedəndə it onu görəndə kimi dişini dişinə vurub şaqqanaq çəkərək gülürmüş. Sədnik müəllim anasından soruşur:

- Ana, bu it hamını görəndə gülür, yoxsa bircə mənə gülür?

Anası deyir:

- Yox, ay oğul, bu it ancaq səni görəndə belə gülür.

Sədnik müəllim:

- Ay ana, axı, bu it mənə görəndə niyə gülür?

Anası deyir:

- Ay oğul, it atanın doxsan yaşında üçüncü dəfə evlənməyinə gülür.

Sədnik müəllim:

- Vay, ata, iti də bizə güldürdün? – deyərək şaqqanaq çəkib gülür.

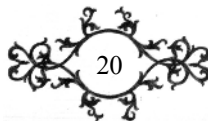
18. Hayıf, ləngiyəcək

Bir dəfə Sədnik müəllim Sabir küçəsində (İndiki «Gəncə» küçəsi) Qərib Mehdiyevlə rastlaşır. Ordan-burdan bir az söhbət edəndən sonra Sədnik müəllim ondan keçmiş həmkarlarından birinin vəziyyətini soruşur. Qərib müəllim deyir:

- Babatdır, daha araq içmir.

Sədnik müəllim təəssüflə dillənir:

- Hayıf, ləngiyəcək...

19. Kim kimi vurub

Abbas Səmədov maşın qəzasına düşüb yaralanmışdı. Xəstəxanada ağır vəziyyətdə yatırdı. Həmkarlarının çoxu onun halına, qəzaya uğramasına təəssüflənirdi. Ehtiyatlı və təcrübəli sürücü olan Abbas müəllimin avtomobil qəzasına düşməsi çoxumuza təəccüblü görünürdü.

Həmin günlərdə Davud Hacıyevlə Sədnik Pirsultanlı üz-üzə gəlirlər. Salam-kalamdan sonra Davud müəllim Abbas Səmədovun qəzaya uğramasından, ağır vəziyyətdə xəstəxanada yatmasından danışıq. Sədnik müəllim sanki heç nə olmamış kimi Davud müəllimi sorğu-suala tutur:

- Davud müəllim, kim kimi vurub? Abbası vurublar, yoxsa o vurub?

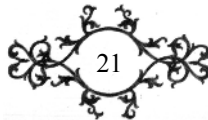
20. O maşın qəzası deyil ki

Bir gün Davud Hacıyevlə bir yerdə olanda yenə Abbas Səmədovdan, onun qəzaya uğramasından söz salırlar. Davud müəllim canıyananlıqla bildirir ki, Abbas müəllimin vəziyyəti ağırdır. Deyilənə görə, dalağını kəsiblər. Sədnik müəllim bu sözlərə məhəl qoymur və soruşur:

- Davud müəllim, başı təkərin altında qalıb əzilməyib ki?

Davud müəllim:

- Yox, başı salamatdır. Başına elə ciddi xətər toxunmayıb.

Sədnik müəllim:

- Onda o maşın qəzası deyil ki!..

21. At qulağı kimi qoşa gedirsiniz

Sabir Əliyevlə Xəlil Yusifov Xətai prospekti ilə üzü aşağı gedirmiş. Fikirləri bu imiş ki, Aşıqlar evinə gedib Sədnik müəllimi tapsınlar, söhbətlərinə qulaq assınlar. Bərbərxananın yanından keçəndə onları içəri dəvət edirlər. Nələc qalıb bərbərxanaya daxil olurlar. Görürlər ki, Sədnik müəllim oturub saçını düzəltdirir. Onları da içəri çağırtdıran odur. Xəlil müəllim soruşur ki, ay Sədnik müəllim, sən bizi oturduğun yerdə hardan gördün?

Sədnik müəllim:

- Güzgüdə gördüm ki, at qulağı kimi qoşa gedirsiniz. Çağırdım ki, birdən uzaq gedərsiniz.

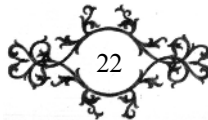
22. Siz deyəndən sonra nə ola bilər

Sədnik Paşayev ədəbiyyatdan şifahi imtahan götürürmüş. Şaiq Şıxkərimov onu otaqdan bayıra çağıraraq deyir:

- Bu qrupda İmişlidən Şükürova soyadlı bir qız imtahan verəcək, haqqında material var, kəs getsin.

O, getmək istəyəndə Sədnik müəllim Şıxkərimova deyir:

- Dayan! Yoldaş rektor, Tər-tər rayonundan Rəfiyeva soyadlı bir qız var, onun da haqqında material var. İki yazacam, ikisi də getsin.

Şıxkərimov ikinci mərtəbəyə düşüb sürətlə üçüncü mərtəbəyə qayıdır. Sədnik müəllimi çağırub deyir:

- Bayaq adını çəkdiyimiz uşaqların adları yoxdur, hər ikisinə yüksək qiymət yaz.

Sədnik müəllim deyir:

- Siz deyəndən sonra, nə ola bilər...

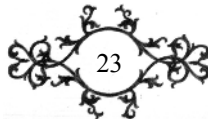
23. İş yerini dəyişmək istəyirsən, yoxsa...

Sədnik müəllim Goranboyda qəzet redaktoru işləyirdi. Bir gün Rəhimli kəndindən olan sürücüsü Qara Mustafa ilə Mingəçevirə gedirmiş. Mustafa əyninə təzə çesnuçe kostyum geyinib, qalstuk bağlayıbmiş. Sədnik müəllim isə göy rəngli sallama köynəkdə imiş. Yolda Mustafa hərəkət qaydasını pozur və milis işçisi işarə verib maşını saxlatdırır. Maşına yaxınlaşanda bir Mustafaya, bir Sədnik müəllimə baxır. Sədnik müəllimi sürücü zənn edib onun yanına gedir və üstünə qışqırmağa başlayır:

- Nə üçün maşını özün sürmürsən? Niyə maşını nabaləd adama etibar edirsən? Ver görüm vəsiqəni!

Nəhayət, məsələ aydınlaşır, milis işçisi səhvini anlayıb üzr istəyir. Sədnik müəllimgil yollarına davam edirlər. Haçandan-haçana Sədnik müəllim dillənir:

- Mustafa, iş yerini dəyişmək istəyirsən, yoxsa kostyumunu?

24. **Ondan döl tutmaq istəyirdim**

Sədnik müəllim Məmməd Cəfərzadəni uzaq qohumlarından biri ilə evləndirmişdi. Buna görə də ona həmişə "a qohum" deyə müraciət edirdi. Ancaq bu izdivac əbədi olmur. Bir neçə ildən sonra Məmməd Cəfərzadə ilə Sədnik müəllimin qohumu ayrılmalı olurlar.

Bir gün Sədnik müəllimlə yol gedirdik. Gördük uzaqdan Məmməd müəllim bizə tərəf gəlir.

Dedim:

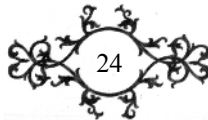
- Qohumun gəlir.

Sədnik müəllim dedi:

- Yox, qohumluqdan çıxıb. Ondan döl tutmaq istədim, alınmadı. İndi istəyirəm ki, ana qohumlarından biri ilə evləndirim, bəlkə arzuma çatdım.

25. **Vaxt olar, sənin də ruzin olar**

Bir dəfə Sədnik müəllim İzzət Maqşudovla Naxçıvana gedir. Məqsədi Naxçıvanın zəngin folklor nümunələrini toplamaq idi. İzzət Maqşudov (Allah rəhmət eləsin) onu Naxçıvandakı evlərində qonaq saxlayır, ata-baba kəndlərinə aparır, yerli qocalarla görüşdürür. Bir çox xalq ədəbiyyatı incilərinin toplanılmasının səbəbkarı olur. Bu səfər zamanı onlar müqəddəs Əshabi-kəhf dağına da gedirlər. Əshabi-kəhfə gedəndə necə olursa, yol azuqəsi götürmək yadlarından çıxır. Yolun yarısını keçəndən sonra İzzət müəllim təəssüflə bildirir:

- Sədnik, yemək götürməyi unutmuşuq, orda acından öləcəyik. Bu ətraflarda bir bəndeyi-bəşər də yoxdur.

Sədnik müəllim halını pozmadan deyir:

- Narahat olma, çörəyimizi Allah özü yetirəcək.

Doğrudan da, elə olur ki, onlar 30-40 kilometr yol gedəndən sonra dağa qalxanda qarşılına bir neçə kişi və bir neçə qadın çıxır. Onları qovurma, xama və yuxaya qonaq edirlər. Məlum olur ki, bu kişi yuxu görüb. Həmin yuxuya uyğun olaraq neçə gündür gəlib bu dağın yamacında qonaqlamaq üçün adam gözləyir. Sədnik müəllimlərin bu vaxt ora gəlib çıxması onları çox sevindirir. Bu əhvalatın məhz Sədnik müəllimin Əshabi-kəhfə səfəri zamanı baş verməsi bir təsadüf idi. İzzət müəllim bu işə heyrətlənir və təəccüb edir. O, söyləyir ki, mən Əshabi-kəhfə dəfələrlə gəlmişəm, ancaq bir dəfə də olsun belə hadisəyə rast gəlməmişəm. Görünür, ruzim yoxdur. Sədnik müəllim vəziyyəti bir az yüngülləşdirmək və İzzət müəllimin kefini açmaq üçün deyir:

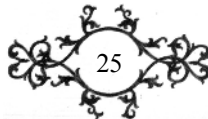
- İzzət müəllim, hələ sənin nə yaşıdır, vaxt olar, sənin də belə bir ruzin olar.

26. **Bizim kafedradan deyil**

Bir gün Bağır Bağırov dərin bir təəssüf və kədərlə deyir:

- İnstitutda ağır bir itki üz verib. İsmayıl Zərbəliyev axşam yatıb, səhər yerindən durmayıb.

Hamı kədərlənir və təəssüf hissi keçirir. Bu vaxtlar dərs çatışmamazlığı üzündən ədəbiyyat kafedrasında ciddi ixtisar var idi. Müəllimlərin bir

çoxu yarımştata endirilmişdi. Kafedra üzvlərindən hər hansı birinin ölməsi və ya işdən getməsi kiminsə bu baxımdan tam ştata bərpa olunması demək idi. Bu vəziyyəti nəzərə alan Sədnik müəllim təəssüflə dillənir:

- Onun bizə nə xeyri, o ki, bizim kafedradan deyil, dilçidir.

27. Olan şeydir

Sədnik müəllim bir gün müəllim həmkarları və tələbələrlə birlikdə Daşkəsən rayonunun kəndlərindən birinə təcübəyə gedibmiş. Tələbələrdən biri kəndin kolxoz sədrinin qızı imiş. Hamını evlərinə qonaq dəvət edir. Gözəl bir süfrə açılır. Süfrəyə quş iliyi, can dərmanı düzülür.

Sədnik müəllim uzun müddət bu rayonda redaktor işləyib, bir çoxlarından tənqidi yazılar çap etdiribmiş. Bunları yaxşı bilən Teymur Əliyev ağına nə gəlibsə soruşur:

- Sədnik müəllim, heç bu kənddə pislik etdiyin adam olubmu? Çörəklərini yeyirik, pis vəziyyətdə qalarıq.

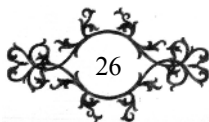
Sədnik müəllim arxayınlıqla deyir:

- Elə şey olmaz, ola bilməz.

Bir azdan evin sahibi kolxoz sədri Mirzəli gəlib çıxır. Qonaqlara xoş gəlmisiniz deyib hamı ilə görüşür. Teymur müəllim sualını indi ona ünvanlayır:

- Qardaş, bəlkə siz deyəsəniz, Sədnik müəllimin bu kənddə pislik etdiyi, haqqında felyeton, ya başqa tənqidi yazı yazdığı adam olubmu?

Mirzəli duruxur, gülür və deyir:

- Bəli, olub. Olan şeydir. Mən ferma müdiri işləyirdim. Sədnik müəllim mənim barəmdə bir felyeton yazdı və məni işdən çıxartdılar. Ancaq olub keçib. Olan şeydir...

Sədnik müəllim də özünü o yerə qoymayıb Mirzəlinin sözünə qoşulur və deyir. - Olan şeydir.

28. Nömrəsini yazacağam

Bir gün Sədnik müəllim Teymur Əliyevlə yolu keçirmiş. Həmkarı maşınların ara vermədiyini görüb ayaq saxlayır. Sədnik müəllim onun nə üçün ayaq saxladığını görüb gülə-gülə deyir:

- Qorxma, keç, hansı səni vurarsa, nömrəsini yazacağam.

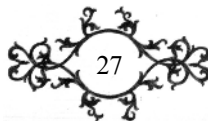
29. Süd verməyən inəyi ətliyə verərlər

Bir dəfə xeyrə-şərə yaramayan həmkarlarından biri Sədnik müəllimi yaxalayıb ona biganə olmağından, itirib-axtarmadığından şikayətlənir. Sədnik müəllim yarızarafat, yarıciddi dillənir:

- Süd verməyən inəyi ətliyə verərlər.

30. Sizi smayırdım

Bir vaxtlar Gəncə şəhərində təzə ət qıt idi. Təzə ət tapmaq üçün adamlar ətraf rayonlara üz

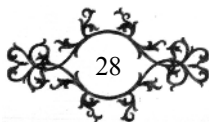
tuturdular. Bir gün Sədnik müəllim həmkarları və dostlarından Davud Hacıyev, Altay Məmmədov, Həsənخان Təhməzovla birlikdə Dəlīməmmədliyə, ət almağa gedirlər. Bu adamlarla ət almağa getdiyi zaman çox vaxt hamının aldığı ət pulunu Sədnik müəllim verirmiş. Bu dəfə ət alanda pulu olmadığını söyləyir və ona da ət almalarını xahiş edir. Həmkarları onun xahişini zarafata salır və pul verib ona ət almırlar. Yol boyu onun niyə pulu olmadığından danışib-gülürlər. Sədnik müəllim də onlardan geri qalmır.

Şəhərə qayıdıb maşından düşüdükdə Sədnik müəllim əlini cibinə salır və bir dəst yüzlük çıxarıb deyir:

- Evdə lazım olan qədər ətım də var, pulum da. Mən sizi sınavırdım. İstəyirdim bilim ki, mənim elədiyimi bir dəfə də siz edə bilərsinizmi?

31. Mən mürdəşirəm

Prof.B.Bağırov dekan idi. Bəzi adamlar onun bu vəzifəni aparmasından narazılıq edirdi. Bu narazılıq o yerə çatmışdı ki, partiya iclaslarının birində onun bu vəzifədə qalıb-qalmaması məsələsi müzakirə olundu. Sədnik Paşa iclasa sədr seçildi. Bu əvvəldən planlaşdırılmışdı. O, sədr kimi özünü zahirən bitərəf aparır, əslində isə B.Bağırovun vəzifədən çıxarılması fikrinə tərəfdar idi. Çıxış edən hər bir partiya üzvünə "təklifin nədir?" deyərək sual verib məsələni bir az da dərinləşdirirdi.

İclas yekunlaşdı. B.Bağirov dekan vəzifəsindən ərizə verib çıxdı. Bu işdə Sədnik müəllimin oynadığı roldan bərk inciyən Bağır müəllim ondan nə üçün belə iş tutduğunu soruşur. Sədnik belə cavab verir:

- Mən mürdəşirəm. Mənə bu vəzifəni tapşırıblar mən də onu icra etmişəm.

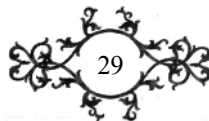
32. Demokratiya istəyirsinizsə

İnstitutun ədəbiyyat kafedrasının müdiri vəzifəsi boş idi. Həmin vəzifəni tutmaq üçün kafedranın professorlarından beş nəfər ərizə vermişdi. Sədnik müəllim də onlardan biri idi. O, kafedra iclasında ərizəsini geri götürdü, bu vəzifədə gözü olmadığını bildirdi. Qalan iddiaçılardan daha çox iki nəfərin seçilmək imkanı var idi. Kafedra müdiri kim olsa yaxşıdır: Davud Hacıyev, yoxsa Xəlil Yusifov? Bu suala cavabda kafedra üzvləri iki yerə parçalanırdı. Sədnik müəllim də çıxış edib fikrini bildirdi. Yənə özü kimi danışdı, çıxışını yekunlaşdıraraq dedi:

- Mənə, belə gəlir ki, əgər biz intizam istəyiriksə prof. Davud Hacıyevin, demokratiya istəyiriksə, prof. X.Yusifovun müdir olması məsləhətdir!

33. İlan yerisin, balaları da dalınca

Hər yerdə olduğu kimi, ədəbiyyat kafedrasının əməkdaşları arasında da bir-biri ilə yaxın və uzaq olan adamlar vardır. Kimin kimlə yaxın olduğunu

hamı yaxşı bilir. Bir gün işdən sonra elə olur ki, D.Hacıyev, A.Məmmədov qabaqda gedirmiş. Arxalarında da bir-iki nəfər addımlaymış. Sədnik müəllim də başqa yoldaşlarla söhbətini qurtarıb onların dalınca düşür. Həmkarlarından bəzilərinin ona diqqət yetirdiyini görən Sədnik müəllim üzünü geriyə çevirib əli ilə qabaqda gedənlərə işarə ilə dillənir:

- İlan yerisin, balaları da dalınca.

34. İndi istəsə nolasıydı

Gəncə Aşıqlar Birliyində xeyli adam var idi. Sədnik müəllim də, Rəhimli Qara Mustafa da oradaydılar. Söhbət əsnasında Mustafa birdən dilləndi:

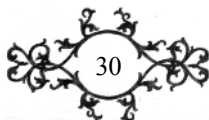
- Sədnik müəllim, indi istəməsin, balabançı Hüseyn məni yaman istəyirdi.

Sədnik müəllim onun bu sözləri çox böyük narahatlıqla dediyini eşidib, söhbətinin arxasını gətirməyə imkan vermədi:

- Ay Mustafa, indi istəsə nolasıydı? Dünyanın əskiyi ha çıxmayacaqdı...

35. Yuxu

Kəramət Tağıyev «Kirovabad kommunisti» qəzetinin redaktoru idi. Sədnik müəllim də həmin qəzetə yenicə məsul katib gəlmişdi. Səhər-səhər

məscidin qabağından keçərkən bir yaşlı kişi əl eləyir ki, bala, dayan.

Sədnik müəllim ayaq saxlayır. Üzündən nur yağan qoca kişi soruşur:

- Bala, sən də Kəramət müəllimin yanında işləyirsən?

- Bəli.

- Bax onda Kəramət müəllimə çatdır ki, atan Hidayət hər axşam qardaşının yuxusuna girir və deyir:

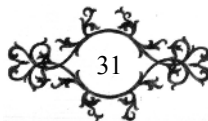
- Ayə, Kəramətə desənə mollalardan əl çəksin, onlardan az yazsın. Burda məni mollaların qohum-əqrabaları incidirlər.

Sədnik müəllim redaksiyaya çatanda Kəramət müəllimə yuxu əhvalatını danışır, atası Hidayətin o dünyada mollalar tərəfindən icidildiyini deyir. Sonra yarızarafat, yarıciddi deyir:

- Kəramət müəllim, molla mövzusunu at getsin. Sən də mənim kimi aşıqlardan yaz, nə söz olsun, nə də söhbət.

36. Qorx ki, təkərin altda Qaranın başı qala

Bir gün Sədnik müəllim sürücü Qara Mustafa ilə Kür qırağına gedir. Qayıdanda qarşılmasına bir ceyran balası çıxır. Mustafa onu tutub maşına qoyur və evə aparacağını bildirir. Bu vaxt hardansa ağacların arasından ana ceyran çıxır, maşının qarşısında ayaqlarını yerə döyüb, sanki imdad diləyir, haray qoparır, hədələyir. Sədnik müəllim üzünü Mustafaya tutub deyir:

- Mustafa, ananı baladan ayırma, ceyranın balasını burax getsin.

Müstafa inadından dönmür:

- Elə şey yoxdur. Çox o yan-bu yan eləsə, ana ceyranın da başını təkərin altında qoyacam.

Sədnik müəllim:

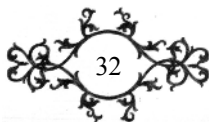
- Mustafa, elə eləmə ki, Qaranın başı təkərin altında qalsın.

Mustafa Sədnik müəllimin təhər-tövründən vəziyyəti başa düşür və bala ceyranı maşından düşürüb yerə qoyur. Ana və bala bir-birinə qoşulub gözdən itir.

37. Daş-qaya ha deyilik

Ədəbiyyat kafedrasının iclası idi. Kafedra müdiri Davud Hacıyev tədris işinin yekunundan danışır, qarşıda duran vəzifələrdən söhbət edirdi. Baş laborant V.Hüseynova müdirin tapşırığı ilə Sədnik müəllimə yaxınlaşır və nəsə deyir. Sədnik müəllim onun sözlərinə cavab olaraq hündürdən danışır, nəsə aydınlaşdırır. Onun bu cür hündürdən danışması Davud müəllimin çıxışına mane olur. Davud müəllim Sədnik müəllimi intizama, sakit olmağa dəvət edir. Sədnik müəllim Davud müəllimin tələbi qarşısında sakit olmaqdan deyir:

- Ay Davud müəllim, daş-qaya ha deyilik, qoysan, sözümüzü deyək!

38. Gərək toğlu olaydı...

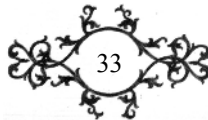
Sədnik müəllim həmişə olduğu kimi dostu Dilqəmin çətin bir işini aşırır. Ayrı bir şeyə gücü çatmayan Dilqəm söz verir ki, bir neçə günə ona bir quzu gətirəcək. Dilqəm öz vədinə bir il keçəndən sonra əməl edir. Düz bir il keçəndən sonra Sədnik müəllimə bir quzu gətirir. Sədnik müəllim təəccüblə bir quzuya, bir də Dilqəmə baxır:

- Dilqəm, yoxsa məni sarıyırsan?! Bu mənim quzum deyil. O bu vaxta kimi gərək toğlu olaydı!..

39. Səndən də qurtarmağa çox qalmayıb

Bir dəfə Xəlil Yusifli, Sədnik müəllim və Sabir Əliyev bazardan çıxıb Nizami küçəsi ilə gedirdilər. Körpüyə çatmağa az qalmışdı. Əvvəlcədən sözləşdikləri kimi körpünün üstündə ayrılmalı idilər. Sabir müəllim ara vermədən ordan-burdan danışdı. Sədnik müəllim körpüyə çathaçatda söhbətin yoruculuğundanmi, harasa tələsdiyindənmi, dillənir:

- Sabir müəllim, səndən də qurtarmağa çox qalmayıb.

40. Bərk getməyi sənə qalsın, tək yansın

Sədnik müəllim bazardan keçərkən görür ki, iki oğlan oturub spiral satır. Yadına düşür ki, o, da bir ədəd spiral almalıdır. Cavanlara yanaşıb soruşur:

- A bala, bu spirallar necədir, almağa dəyərimi? Cavanlar dil-dil ötüb spirala tərifləyirlər. Onlardan biri söyləyir ki, bu spirallar çox bərkgedən spirallardır. Sədnik müəllim spiraldan birini alır və əlavə edir:

- Bərk getməyi sənə qalsın, tək yansın.

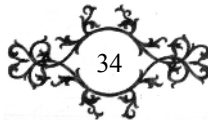
41. Tərəzi ilə odun çəkməyini danışrlar

Bir vaxtlar Əli Mirzəyev Kəlbəcər rayon qəzetinin redaktoru işləmişdi. İş elə gətirir ki, onu vəzifəsindən azad edir, yerinə Sədnik müəllimi göndərilir. Bir az keçəndən sonra Sədnik müəllimlə Əli Mirzəyev bir-birinə rast gəlir. Bir az ordan-burdan danışandan sonra Əli müəllim Sədnik Pirsultanlıdan soruşur:

- Sədnik, Kəlbəcərdə mənim barəmdə nə danışrlar?

Sədnik müəllim:

- Elə bir şey eşitməmişəm. Ancaq hərdən bir Kəlbəcərdə meşənin içində otaqlara odunu tərəzi ilə çəkib verməyindən danışrlar.

42. Köç geri qayıdanda axsaq irəli düşər

İlin sonu idi. Kafedralarda müəllimlərin bir ildə gördükləri elmi işlərin özünü və hesabatını istəyirdilər. Müəllimlərdən bir qismi qabağa düşüb elmi işini vaxtında gətirib kafedraya təhvil verir, bir qismi isə dəfələrlə deyilməsinə baxmayaraq kafedra müdürünü incidir, elmi işini yazıb və ya yazdırıb kafedraya təhvil verməyi ağılna belə gətirmirdi.

Sədnik müəllim də elmi işini yazıb kafedraya verməkdə ləng tərpnirdi. Davud müəllim dəfələrlə Sədnik müəllimin nəzərinə çatdırır ki, niyə filankələr elmi işini çoxdan verdiyi halda, sən bu işi gecikdirirsən.

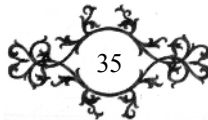
Yenə bir dəfə Davud müəllim bu mövzuda söhbət salanda Sədnik müəllim deyir:

- Davud müəllim, filankəsin qabağa düşdüyünü, mənim geri qaldığımı nə çox mənim başıma taqqıldadırsan? Burada qəribə nə var? Köç geri qayıdanda ağsaq irəli düşər.

43. Hələlik sağ-salamatdır

Bir gün dostlarından biri Sədnik müəllimlə rastlaşır. Ordan-burdan söhbət edirlər. Sözarası dostu onların hər ikisinin yaxşı tanıdığı, ünsiyyətdə olduqları bir adam barədə soruşur. Necə yaşadığını, sağ-salamat olub-olmadığını xəbər alır. Sədnik müəllim deyir:

- Hələlik sağ-salamatdır.

44. Gəncənin qoşa çinarları

Ədəbiyyat kafedrasında bir-birinə həm oxşayan, həm oxşamayan, bir-biri ilə həm düşmən, həm də dost olan iki nəfər işləyirdi. Onlardan bir-birinə münasibətinin əslinə heç kəs vara bilməzdi. İkisi də folklorçu idi, ikisi də boydan bir azca gödək idi. Bunların biri Sədnik müəllim, digəri Rüstəm müəllim idi. Onları bəzən qarışıq salanlar da olurdu. Bəzən biri o birinin yerinə təşəkkür alır, o biri isə bu birinin yerinə danlaq yiyəsi olurdu. Sədnik müəllimlə Rüstəm müəllimi çox vaxt qoşa görərdilər. Bayram nümayişlərində də çox vaxt qoşa addımlayardılar. Belə vaxtlarda Sədnik müəllim Rüstəm Rüstəmzadənin qoluna girər və şəstlə mənəli-mənəli deyərdi:

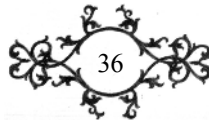
- Baxın Gəncənin qoşa çinarlarına. Heç bizim kimi ucaboy, yaraşılıq adam görübsünüzmü?

45. Sən qaçan ata qamçı vurursan

Bir gün kafedra müdiri, professor Davud Hacıyev müəllimlərin pis işləməsindən, işə laqeyd yanaşmalarından danışdı. Sədnik müəllim də orada idi. Davud müəllimin tənqidi mülahizələrinə cavab olaraq soruşur:

- Davud müəllim, bu adamları niyə incidirsən, bunlardan nə istəyirsən?

Davud müəllim hələ də hirsli soyumamış halda cavab verir:

- İşə gəlmirsiniz, axtaranda tapılmırsınız. İşə barmaqarası baxırsınız!

Sədnik müəllim söz altda qalmır:

- Az-çox işə gələn də bizik, işləyən də bizik, danlanan da. İş burasındadır ki, elə işləyən ata qamçı vurursan.

46. Ağzına su dolur

Bir gün dil-ədəbiyyat fakültəsində elmi şura iclası idi. Sədnik müəllim dekan müavini kimi tədrisin vəziyyəti barədə məruzə edirdi. Dərsə gecikən, dərsdən tez çıxan, tələbələri incidən, dərslərdə öz tərcümeyi-halını danışan müəllimlər barədə tənqidi fikirlər söyləyir. Yerdən kimsə təklif edir ki, Sədnik müəllim bu tənqidi qeydləri konkretləşdirsin, adlar çəksin. Sədnik müəllim:

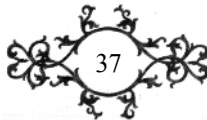
- Qurbağa çox mahnı bilir, ancaq oxuyanda ağzına su dolur.

47. Bizim instituta gəlib

Bir dəfə Sədnik müəllim həmkarları ilə birlikdə tələbələri Xanlar rayonunun kəndlərindən birinə çöl təcrübəsinə aparır. Bir çobana rast olur, ordan-burdan söhbət edir. Məlum olur ki, çoban Gədəbəydəndir. Söhbət gəlib Ayı kəndinin üstünə çıxır. Sədnik müəllim soruşur:

- Əmi, o kənd niyə Ayı kəndi adlanır?

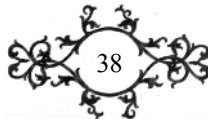
Çoban:

- Deyirlər, o kənddə vaxtilə çoxlu ayı olurmuş.
Sədnik müəllim:
- Əmi, görəsən orada yenə də ayı olurmu?
Çoban:
- Yox, əşi. İndi oralarda ayı nə gəzir. Bir-ikisi var idi, onlar da ora-bura dağılışıb getdilər.
Sədnik müəllim:
- Düz deyirsən, əmi. Biri də gəlib bizim instituta çıxıb.

48. Ağıl da k1, bizdə

- Sədnik müəllim Goranboyda "Mübariz" qəzetində işləyirdi. Bir gün sürücüsü Mustafa ilə Dəliməmmədliyə tərəf gedirlər. Sədnik müəllim yolun kənarında dərin bir çala görüb, Mustafadan soruşur:
- Mustafa, bu nə olan şeydir?
Mustafa:
- Müəllim, buraya göydən təyyarə düşüb, düz yetmiş metr yerə işləyib.
Sədnik müəllim gülüb deyir:
- A Mustafa, bəs nə yaxşı buradan su çıxmayıb?
Mustafadan səs çıxmır. Aradan bir xeyli keçir. Mustafa ilə Sədnik müəllim üz-üzə gəlir. Sədnik müəllim soruşur:
- A Mustafa, o təyyarə məsələsi nəydi elə?
Mustafa:
- Müəllim, təzə gəlmişdin, aqlını yoxlayırdım.
Sədnik müəllim:
- Ağıl da k1, bizdə.

49. Fürsəti əldən vermişən

Sədnik müəllim "Mübariz" qəzetində işləyəndə Məhərrəm Əliyev adlı bir nəfər foto-müxbir olur. Sədnik müəllim onunla səmimi bir dost kimi rəftar edir, yeri düşəndə incə zarafatlar edir. Bir dəfə Məhərrəm belə bir əhvalat danışır:

- Müəllim, bir süd maşınının kabinəsində oturmuşdum. Yolda qarşımıza bir gəlin çıxdı. Sürücü məni düşürüb, onu yanına mindirdi. Avtobusla gələndə gördüm ki, maşın Aşağı Daşkəsənin üstündə başaşağı düşüb.

Sədnik müəllim deyir:

- Görək sən qəzeti hörmətdən salıb maşının kabinəsindən düşməyəydin. Hayıf, Məhərrəm. Bu əlverişli bir imkan, xoş bir fürsət imiş. Onu da əldən vermişən.

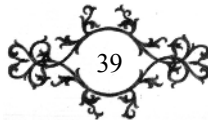
50. Neyləyirsən iki it saxlayıb

Sədnik müəllim Tovuzun Xatınlı kəndində folklor nümunələri toplamağa gedibmiş. Kəndin hörmətli adamlarından olan bir kişi onu evinə qonaq aparır. Kişinin bağdakı iti evə yad adam gəldiyini görüb zəncir gəmirir, hürür, atılıb düşür. Çətinliklə olsa da, içəri girirlər. Kişinin arvadı deyir ki, bu nə qonaqdır, gətiribsən?

Kişi arvadını sakitləşdirmək məqsədilə söyləyir:

- Arvad, söz yığandır. Yaxşı əhvalatlar bilirəm, danışib yazdıracağam.

Arvad səsini bir az da qaldırır:

- Kül başına, sən nə bilirsən ki, söz nədir.

Ev sahibəsinin bu hörmətsizliyini görəndə Sədnik müəllim kişiyə təklif edir ki, Zirəddin Xasıyevin qardaşığılə getsinlər, onun danışacağı sözləri orada yazıya alsınlar.

Çölə çıxında yenə həyətdəki it bərk dartınır və hürür. Sədnik müəllim üzünü kişiyə tutub deyir:

- A kişi, neynirsən bir evdə iki it saxlayıb?

Kişi təəccüblə dillənir:

- Müəllim, mənə bir cə itim var?!

Sədnik müəllim deyir:

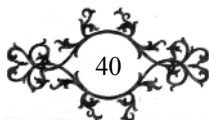
- Bəs içəridəki nədir?

51. Alim edər, adam yox

Bir gün Sədnik müəllim Xəlil Yusifov, İsfəndiyar Həsənov və Mirəli Mahmudovla birlikdə Yevlaxda tələbələrə pambıq yığdırmaq növbələrini qurtarıb Gəncəyə qayıdırlarmış. Narın yağış yağdığından maşın asta-asta hərəkət edir, həmkarlar ordan-burdan söhbət edirdilər. Maşında olanlardan Xəlil Yusifov "Nizaminin lirikası", Mirəli Mahmudov isə "Nizami əsərlərinin tədrisi" mövzularında namizədlik dissertasiyası müdafiə edib elmi dərəcə almışdı. Maşın Nizami məqbərəsinin yanına çatanda rəhmətlik Mirəli müəllim üzünü məqbərəyə tutub dedi:

- Allah sənə rəhmət eləsin, ay Nizami, bizi də bir adam elədin!

Mirəli müəllim sözünü bitirməmiş Sədnik müəllim ona etiraz edərək dilləndi:

- Yanılma, Nizaminin sizi adam etməyə gücü çatmaz. O, uzaqbaşı sizi alim edər.

52. Hanı bizdə elə bəxt

H.Zərdabi adına Gəncə Dövlət Pedaqoji İnstitutunun (indiki GDU-nun) ədəbiyyat kafedrasında dərslər saatları azaldığından güclü ixtisar gədirdi. Müəllimlərin yarısı yarım ştata endirilmişdi. Bu vaxt kiminsə hər hansı bir səbəbə görə işdən getməsi, kiminsə tam ştata keçməsi - təhlükədən xilas olması demək idi. Elə bu arada kafedranın beş nəfər əməkdaşı - Davud Hacıyev, Altay Məmmədov, Bağır Bağirov, Həsən xan Təhməzov və Mirəli Mahmudov Gəncə-Şəmkir yolunda maşın qəzasına düşür. Maşını Mirəli Mahmudov sürür. Bu xəbəri eşidən Sədnik müəllim deyir:

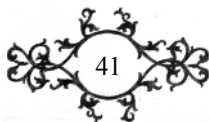
- Evin yıxılsın, Mirəli, azca qazı bərk bassaydın, yarımştatdan qurtarardıq.

Onun bu sözlərini Altay Məmmədova çatdırırlar. O, Sədnik müəllimə zəng çalır:

- Sədnik, doğrudanmı bizim qəzaya düşməyimizə sevinmişən, demisən ki, onlar birtəhər olsaydılar, ştata keçərdik?

Telefonda Sədnik müəllimin aşağıdakı sözləri eşidilir:

- Altay müəllim, qadan alım, hanı bizdə elə bəxt!?

53. Bircə təyyarəçiliyini görməmişdim

Mirəli müəllimin maşınında qəzaya düşən Davud müəllim evdə yaralı yatırdı. Sədnik müəllimlə birlikdə onu yoxlamağa getmişdik. Sədnik müəllim yenə sakit durmur, ordan-burdan atmacalar atır, hamımızı güldürürdü.

Biz Davud müəllimin yanına gedəndə gördük ki, qolunun biri sarınıb yuxarıdan asılmışdır. Sədnik müəllim bunu görüb dilləndi:

- Ay Davud müəllim, hər işini görmüşdüm, bircə təyyarəçiliyini görməmişdim.

54. Allah özü bilən məsləhətdir

Sədnik müəllimin Şəmkir yolunda maşın qəzasına düşən dostları Allahın köməkliliyi ilə sağalırlar və bir gün əvvəllər olduğu kimi Cavad xanın Dilşikar bağına gəlirlər. Çayxanada oturub çay içir, ordan-burdan danışırlar. Sədnik müəllim çay içə-icə maşın qəzasını yada salır və deyir:

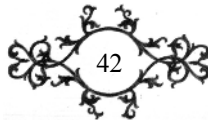
- Allaha qurban olum, bu böyüklükdə qəzada heç birinizin burnu da qanamadı.

Altay Məmmədov onun sözünü kəsərək dillənir:

- Düzünü de, doğrudanmı bizim yol qəzasına düşməyimizə sevinmişən?

Sədnik müəllim:

- Altay müəllim, bunu yavanlıqsız deməzlər. Belə nağil eyləyirlər ki, bir dəstə adam gəmidə qəzaya uğrayır. Bunlardan üç nəfəri bir parça taxtanın

üstündə sağ-salamat qalır. İkisi Allaha yalvarır ki, "Allah, sən bizi bu qəzadan xilas eylə, bizi ailəmizə, uşaqlarımıza qovuşdur", biri isə dinmirmiş. Yoldaşları onu məzəmmət edirlər və deyirlər ki, qardaş, bir sən də din, ağzını dua ilə aç.

Həmin adam onlara belə cavab verir:

- Qardaşlar, bir dəfə dilləndim taxta parçasının üstündə qaldım. Bir də dillənsəm, qorxuram ki, dənizdə qərq olam. Allah özü bilən məsləhətdir.

Sədnik müəllim bu əhvalatı danışır üzünü Altay müəllimə tutur və deyir:

- İndi də Altay müəllim, Allahın özü bilən məsləhətdir. Bəlkə siz, bəlkə Davud...

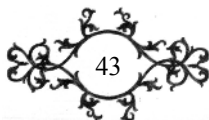
55. Ağlım odun yarmaqla məşğuldur

Sədnik müəllim Goranboya gedibmiş. Yolda tanışlarından Vaqif adlı bir müəllimlə rastlaşır. Bir-birindən hal-əhval tutandan sonra o, Sədnik müəllimdən soruşur:

- Sədnik müəllim, bu işlərdən sizin ağılınız nə kəsir?

Sədnik müəllim:

- Qaz yox, işıq yox, istisində qızınmağa başqa bir şey tapılmır. Ağlımı balta, dəhrə yerinə işlədirəm, odun yarırım ki, soyuqdan donmayım.

56. Ona görə səsi uzaqdan gəlirmiş

Gecə saat iki imiş. Sədnik müəllim şirin yuxuda ikən birdən telefon zəng çalır. O, telefonun dəstəyini götürüb zəng vuran, tanımadığı adamı məzəmmət edir:

- A bala, bu nə vaxtın zəngidir, niyə qoymursunuz yuxumuzu alağ? Dünən atan məni yatmağa qoymayıb, bu gün də sən başlayıbsan.

Zəng vuran adam gileyli-gileyli dillənir:

- A müəllim, mənim atam çoxdan vəfat edib.

Sədnik müəllim:

- Deyirəm axı, səsi telefonda ona görə uzaqdan gəlirmiş.

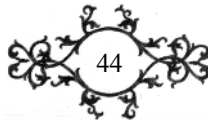
57. Mən ehtiram üçün baş əyirəm

Sədnik müəllim İzzət Maqsudovla Naxçıvana gedirmiş. İzzət müəllim boyca uca adam idi. Sədnik müəllim isə gödək boyludur. Onlar Naxçıvanda olanda İzzət müəllimgilin hündür çərçivəli qapısından içəri girərkən İzzət müəllim təbii olaraq başını əyir. Ancaq o, görür ki, Sədnik müəllim də başını əyib keçir. Ondan soruşur:

- Sədnik müəllim, qapının çərçivəsi sənənin başın dəyəcək qədər alçaq deyil, sən niyə başını əyirsən?

Sədnik müəllim:

- Mən ehtiram üçün baş əyirəm. Bu evə, bu qapıya, bu qapıdan girənlərə hörmət üçün əyilirəm.

58. Kanal deyilmiş

Musa Məsimov dil-ədəbiyyat fakültəsinin dekanı idi. Rektor Şaiq Şıxkərimov iclasların birində onu bərk tənqid edir və bu vəzifədən çıxaracağını bildirir. Musa müəllim Bakıya gedir. Uzağa-yaxına əl atır, sonra Gəncəyə qayıdır. Sədnik müəllimi görüb sevinclə bildirir:

- Sədnik Paşa, elə kanala düşmüşəm ki, Şaiqin mənə çətin gücü çatar.

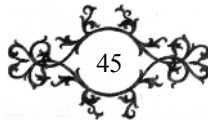
Elə həmin gün elmi şuranın iclasında Musanı dekanlıqdan çıxarırlar. Sədnik müəllim Musanı görüb gülə-gülə deyir:

- A qardaş, sənin tapdığın kanal deyilmiş, kanalizasiya imiş.

59. Bir samovar da içsən, xeyri yoxdur

Sədnik müəllim bir axşam qonşusu Hüseynlə nərd oynaymış. Qonşusu nə qədər əlləşirsə də dalbadal uduzur. Bundan pərt olan qonşu bir az hirslənmiş halda arvadını çağırıb çay istəyir və uduzmağının günahını arvadının vaxtında ona çay verməməsinin üstünə yıxmağa çalışır. Sədnik müəllim deyir:

- Hüseyn, canın üçün, bir stəkan yox, bir samovar da içsən, yenə xeyri yoxdur.

60. Bəs indi sənə kim öyrədir

Bir vaxtlar Rüstəm Rüstəmzadə doktorluq işini müdafiəyə təqdim edəndə onun elmi işi barədə Mərkəzi Komitəyə, Elmlər Akademiyasına tənqidi materiallar yazırdılar. Bu yazıların altında A.Məmmədovun, Y.Yusifovun, H.Təhməzovun imzası olsa da, R.Rüstəmzadə daha çox Sədnik Pirsultanlıdan şübhələnir, bu işlərin kökünü onda görürdü. Dönə-dönə Sədnik müəllimə irad tutub, onları sən öyrədirsən deyərək şikayətlənərdi.

Zaman keçdi. Rüstəm müəllim doktorluq işini müdafiə elədi, «professor» elmi adı aldı, ancaq yenə də öz qonağında qaldı. Sonra o, Qazağa köçdü. Gəncə Pedaqoji İnstitutunun Qazax filialında fəaliyyətini davam etdirdi. Son vaxtlar Rüstəm müəllim işlədiyi filialdan, onun direktoru İsa Veysovdan müntəzəm olaraq şikayət, narazılıq məktubları yazmağa başlayır. Bu işləri yaxşı bilən Sədnik Pirsultanlı bir gün Rüstəm müəllimlə rastlaşır. Bir-birindən hal-əhval tutandan sonra Sədnik müəllim sözü onun indiki materiallarının üzərinə gətirir və soruşur:

- Ay Rüstəm müəllim, o vaxtlar deyirdin ki, sənə əleyhinə yazılan materialları mən öyrədib yazdırıram. Bəs indi İsa Veysov barədə yazdığın tənqidi materalları sənə kim öyrədir, yoxsa onları da gəlib Qazaxda mən öyrədirəm?!

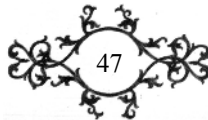
61. Dişinizi göstərməyə gedirsiniz

Səhər çay-çörək yeyib işə getməyə hazırlaşdım. Dedilər, Sədnik müəllim telefona çağırır. Telefonun dəstəyini götürdüm. Salam-kalamdan sonra Sədnik müəllim ordan-burdan söz saldı, nə işlə məşğul olduğumu, neyləyəcəyimi soruşdu. Dedim ki, ayrı bir işim yoxdur. Gündə bir dəfə işə dəyib qayıdram. Yenə işə getməyə hazırlaşırım. Sədnik müəllim güldü və bir əhvalat danışdı. Dedi ki, bir kişi atını satmaq istəyirmiş. Hər bazar günü atı satmağa aparır, gələn atın ağzını açıb dişinə baxır, nəşə yollaşmır, almırlar. Bir gün at itir. Kişi atı nə qədər axtarırsa, tapa bilmir. Xeyli keçəndən sonra bir gün bazara gedir. Görür ki, atı bazardadır. Ona tərəf bir gələn olanda ağzını açır, dişlərini göstərir. Kişi bazarda olan adamlardan öyrənir ki, bu at hər bazar günü bazara gəlir, yaxına gələn olanda ağzını açıb dişlərini göstərir. İndi siz də, görünür, gündə bir dəfə kafedraya gedib dişlərinizi göstərirsiniz.

- Elədir - dedim.

62. Heç alan, gələn gününüz olmasın

Yay günlərinin birində Musa Məsimovun maşını ilə Sədnik Pirsultanlı, arvadı Səfurə xanım, Musa müəllimin xanımı Qətibə Tbilisi şəhərinə gəzməyə gedirlər. Qayıdanda Sınıq körpüdəki restoranda yemək yeməyə dayanırlar. Kabab sifariş edib ordan-burdan söz açır, deyib gülürlər. Söz arasında Sədnik müəllim deyir:

- Əgər mən dünyaya yenidən gəlsəydim, yenə Səfurə ilə evlənərdim.

Musa müəllim elə bil bu sözə bənd imiş kimi qətiyyətlə bildirir:

- Atamın qəbri üçün mən yenidən dünyaya gəlsəm, Qətibəni almaram.

Qətibə xanım bu sözdən pərt olub, küsüb meşəliyə tərəf gedir. Səfurə xanım bu sözləri zarafat kimi qəbul edib deyir:

- Qətibə, narahat olma, Musa səni almasa, Sədniki göndərə-rəm, onu yola gətirər. Bənd olma, get çörəyini ye.

Musa yerindən, Qətibə də eşitsin deyər bərkdən qışqıra-qışqıra deyir:

- Səfurə bacı, havayı yalvarma, cavan qardaşımın goru haqqı almaram.

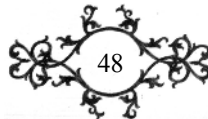
Sədnik Pirsultanlı görür ki, iş ciddiləşir. O da ciddi bir tərzdə dillənir:

- Heç alan, gələn gününüz olmasın. Kabab soyudu.

Bir az sonra dördü də gülə-gülə masa arxasında əyləşir və təzə çəkilməmiş kababı ləzzətlə yeyirlər.

63. Qorxuram öz sifətinin gününə salasan

Bir gün ədəbiyyat kafedrasında bütövlükdən, dəyanətdən, zəmanəyə uyuşa bilməkdən, hər şeyi açıb ağartmağın düzgün olmadığından söhbət düşür. Musa müəllim kafedra üzvlərindən birinin haqqında kəskin, açıq tənqidi fikirlər söyləyir. Onun bu fikri ilə

mahiyyətdə razılaşan, ancaq bu cür açıq şəkildə fikirlərinin bəyan etməsindən bir qədər narazı qalan bir həmkarı ona etiraz edir və deyir:

- Musa müəllim, adam hər düşündüyünü, hər bildiyini deməz.

Musa müəllim bu etirazı cavabsız qoymur, həmişə olduğu kimi yumşaq, inamlı bir ahənglə dillənir:

- Mən sizin kimi ikiüzlü deyiləm. Mənim bir sifətim var.

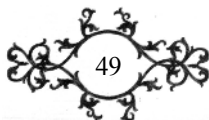
Bu vaxt bir az aralıda oturan Sədnik müəllimin qulağı bu sözləri çalır və dostuna etiraz edirmiş kimi hündürdən dillənir:

- Eloğlu, mən yüz sifətlə dolana bilmirəm, sən bircə sifətlə necə girlənirsən?! Əgər istəsən, sifətlərimdən beş-altısını borc verərdim, dolanardın. Ancaq qorxuram onları da öz sifətinin gününə salasan.

Bu söhbət Sədnik müəllimin özünün o qədər xoşuna gəlir ki, hətta həmin mövzuda Musa müəllimə müraciətlə bir qoşma da yazır:

Ay Musa, uşağı ana bətnində,
İlahim bəzəyər, dürr sifət eylər.
O ki, gəldi, ayaq basdı torpağa,
Dəyişər zəmanə, hər sifət eylər.

Bilən yoxdur bu aləmin sirrini,
Başa çəkər yapalağın birini.
Ağıllılar ala bilməz yerini,
Dünya gözəlini kor sifət eylər.

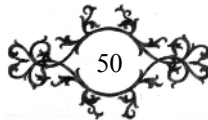
Sədnik deyər, - Biz ki, eldən danmırıq,
Olanı deməklə xırdalanmırıq,
Qardaş, yüz sifətlə dolananmırıq,
Kim özün zor ilən bir sifət eylər.

64. Biz otuz kilometr də o tərəfdəyik

Sədnik müəllimin ən çox dostluq, yoldaşlıq etdiyi də, zarafatı olan adam da Musa müəllim idi. Onun bir çox lətifələri də Musa müəllimlə bağlıdır. Bir gün kafedrada üçüncü kurs tələbələrinin kurs işlərinin müzakirə və müdafiəsi idi. Kafedra müdiri Davud Hacıyevin də, rəhmətlik Həsənxan Təhməzovun da (onda o, partiya təşkilatının katibi idi) yaxşı oxuyan tələbə kimi tanıdığı və beş qiymət almasını istədikləri bir nəfər kurs işi müdafiə edirmiş. Onun elmi rəhbəri olan Musa Məsimov isə həmin tələbənin kurs işinə «üç» qiymət yazmaq istəyirdi. Müəllimlərin çoxu Musa müəllimə minnət edir, onu fikrindən döndərmək istəyir, o, isə fikrindən bir addım da geri çəkilmək istəmirdi. Müəllimlərin də, Davud Hacıyevin də əsəbləri tarım çəkilmiş sim vəziyyətinə gəlir.

Musa müəllim yenə heç nəyə, heç kəsə məhəl qoymur, «üç» deyib dururdu. Sədnik müəllim baxır ki, xeyli müddət Musa müəllimin nazı ilə oynayan, mülayim dillə danışan Davud Hacıyev yavaş-yavaş əlini qəzəb qılıncına uzadır. Ona görə Musanı bu qəzəbdən uzaqlaşdırmaq və gərginliyi azaltmaq üçün araya söz qatır:

- Ay Davud müəllim, bizə bənd olma. Aranda alma-armud yetişəndə dağda hələ kal olur, bir neçə ay

sonra yetişir. Biz dağ adamları da meyvələrimiz kimi gec yetişirik. Hələ onu da nəzərə alın ki, Musa müəllim bizdən 30-40 kilometr də o üzədir. Bu sözlər Davud müəllimi də yumşaldır. Musa müəllimi də yola gətirir. Tələbə layiq olduğu qiyməti alır. Bu vaxt fəlsəfə elmləri namizədi İsfəndiyar Zeynalov içəri daxil olur. Musa müəllimin 30-40 kilometr Sədnik müəllimgildən o yana olduğu barədə olan söhbəti qulağı çalır, bu sözün nə münasibətlə, nə məqsədlə deyildiyini bilmədiyi üçün həvəslə söhbətə qoşulur və deyir:

- Sədnik müəllim düz deyir. Biz Musa müəllimgildən də 40 kilometr o yanayıq.

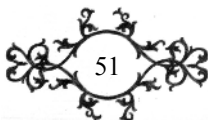
65. Cəmilnən üç

Davud müəllimin oğlu Hikmətin toyu idi. Sədnik müəllim baməzə söhbətləri ilə adamları güldürməkdən yorulmurdu. Sevincini, bu günə şad olduğunu xoş söhbətləri, atmacaları ilə ifadə edirdi. Bu atmacalar bəzən Davud müəllimdən də yan ötmürdü. Sədnik müəllim görür ki, Davud müəllimin bacanağı Cəmil Babayev heç kimə aman vermədən hey oynayır. Buna görə də gözü Cəmil müəllimdə, üzünü Davud müəllimə tutub soruşur:

- Davud müəllim, neçə bacanaqsınız?

Sədnik müəllimin hara daş atdığını yaxşı başa düşən Davud müəllim deyir:

- Cəmilnən üç.

Bu yöndən payını yetərinəcə alan Sədnik müəllim Davud müəllimdən yenə əl götürmür. İndi də araya ayrı bir söz atır:

- Davud müəllim, ortada süzən elə arvad tərəfin adamlarıdır, siz tərəfdən heç gözə dəyən yoxdur?!

Davud müəllim dillənir:

- Sədnik, bura toydur, intriqa yeri deyil.

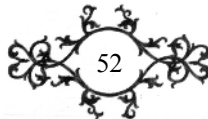
66. Armud biz tərəflərin meyvəsidir

Davud müəllimin oğlu Hikmətin toyu idi. Ədəbiyyat kafedrasının müəllimləri cərgə ilə bir stolun dövrəsində oturmuşdular. Toy hələ təzə başlayırdı. Çörək-xörək gəlməyini gözləməyən müəllimlər stolun üstündəki çərəz yeməklərə və meyvələrə hücum çəkmişdilər. Kimi nar yeyir, kimi üzüm axtarır, kimi portağal soyurdu. Sədnik müəllim isə meyvə qablarındakı armudları seçir, Musa müəllimlə özünün qarşısına yığır və deyirdi:

- Musa müəllim, sən bunlara baxma, armud ye. Armud biz tərəflərin meyvəsidir. O, bu sözləri deyib ləzzətlə armudlardan yeyirdi.

67. Sözləriniz mənə həyat verdi, dirildim

Sədnik Pirsultanlı pambıq yığımı vaxtı tarlada bərk xəstələnir. Onu müalicə üçün birbaşa Bakıya aparırlar. Xəstəliyi çox ağır keçir, sağalmağına

şübhələr yaranır. Uzun sürən müalicədən sonra Allahın köməyi ilə sağalıb Gəncəyə qayıdır.

Bir gün şənlik evində tələbələrin mavi gecəsi keçirilmiş. Xəlil Rza Ulutürk və Hüseyn Arif də həmin gecənin qonağı imiş. Necə olursa, Sədnik müəllimlə Hüseyn Arif qarşı-qarşıya gəlir və hörmətli şairimiz ondan soruşur:

- Dedilər, folklorçu Sədnik Paşayev xəstədir, öldümü, qaldımı?

Sədnik müəllim özünü o yerə qoymur və deyir:

- Öldü.

Hüseyn Arif təəssüflənir:

- Heyif! Nə əclaf olsa da, nəcib iş görürdü, xalqın söz incilərini toplayıb nəşr etdirirdi.

Mavi gecə başlayır, çıxış edənlər, şer söyləyənlər bir-bir kürsüyə qalxır. Tələbələr Sədnik müəllimdən xahiş edirlər ki, o da kürsüyə qalxсын, ürək sözlərini söyləsin. Sədnik müəllim kürsüyə qalxıb ürək sözlərini danışanda Hüseyn Arif təəccüblə dillənir:

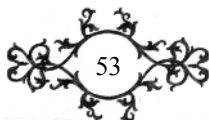
- Bəs bayaq mənə dedilər ki, bu ölüb?

Sədnik müəllim kürsüdən üzünü Hüseyn Arifə tutub gülə-gülə deyir:

- Bəli, hörmətli şairimiz, bayaq ölmüşdüm, sizin sözləriniz mənə həyat verdi, dirildim.

68. Dərinləşdirmək əhvalatı

Qabil Seyidovun rektor olduğu vaxtların sözüdür. Yay idi. Ali məktəblərdə qəbul imtahanları gedirdi. Qəbul imtahanlarında iştirak edən hər bir dil-ədəbiyyat müəllimi özü 30 yazı yoxlamalı və başqa bir

müəllimin yoxlayıb qiymətləndirdiyi 30 yazı işinə imza atmalı idi. Sədnik müəllim Əli Cəfərli ilə birgə düşür. O, yoxladığı otuz yazıdan 28-nə üç, ikisinə iki, Əli Cəfərli isə eyni miqdarda yazıdan ikisinə üç, 28-nə iki yazır. Sonra Sədnik müəllimin yoxladığı yazı işlərinə soruşmadan imza atır. Sədnik müəllim isə Əli Cəfərlinin yoxladığı yazı işlərini gözdən keçirəndə görür ki, onun iki yazdığı işlərdən bəzilərinə üç, bəzilərinə isə, hətta dörd yazmaq olar. Üzünü Əli Cəfərliyə tutub bildirir ki, Əli müəllim, bu yazılara elə-belə imza atmaq mümkün deyil. Sabah valideynlər şikayət etsələr, cavab vermək çətin olar. Əli müəllim halını pozmadan dillənir:

- Sədnik, şübhələndiyin yazılara təzədən bax, səhvləri dərinləşdir.

Sədnik müəllim:

- Əli müəllim, tələbənin düşməni deyiləm ki, onu bir az da dərinləşdirim.

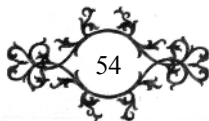
Bu söhbət gedib rektora da çatır. Qabil Seyidov Sədnik müəllimi çağırır həqiqəti öyrənmək istəyir. O, isə söhbətə bir az uzaqdan başlayır: Deyirlər, bir müəllim başqa bir müəllimin qızını oğluna istəyirmiş. Qızın atası onun qarşısında belə bir şərt qoyur ki, qəbul imtahanında yüz dənə iki yazmasan, sənin oğluna veriləsi qızım olmayacaq.

Bu söhbətə qulaq asanlardan bir nəfər söhbətə qarışıb əlavə edir:

- Mən də deyirəm ki, nə olub! Gör nəyin qəmini çəkirsən. Nə qədər ki, Əli Cəfərli sağdır, o, qız atasına gündə lap yüz dənə də iki verə bilərik.

Hamı gülür. Qabil müəllim isə israrla soruşur:

- Sədnik müəllim, o dərinləşdirmək nə məsələdir?

Sədnik müəllim:

- Qabil müəllim, onun nə məsələ olduğunu yaqın sizə deyiblər. Ancaq mən bu fikirdəyəm ki, iki vermək üçün yazı işlərini yox, müəllimlərin düzlüyünü, qayğıkeşliyini dərinləşdirmək lazımdır.

69. Bunun da günahı məndədir

Rüstəm Rüstəmzadə bir gün kafedrada Sədnik müəllimlə rastlaşır və ondan bərk narazı olduğunu bildirərək söyləyir:

- Sədnik, deyirlər, yenə mənim dalımca danışmısan?

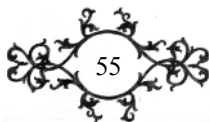
Sədnik müəllim halını pozmadan cavab verir:

- Mən hansı birinizin dalınca danışmıram. Özünüzü düz aparın, mən də danışmayım. Yoxsa bunun da günahı məndədir?

70. Cəhənnəmə ki

Pedaqoji elmlər namizədi Məmməd Məmmədov Sədnik Pirsultanlı ilə dost idi. Söhbətləri tuturdu. «Pedaqoji Məmməd» adı ilə tanınan bu adam bəzən axşamlar Sədnik müəllimgilə gələr, çaydan-çörəkdən yeyib-içər, ordan-burdan söhbət edərdilər. O, bəzən üzünü Səfurə xanıma tutub özünəməxsus şirin bir ləhcə ilə deyərdi: - Qızım, xərəklərin anam Pəzaharın yeməklərini yadıma salır.

Bir gün yenə «Pedaqoji Məmməd» Sədnik müəllimgilə gəlmişdi. Səfurə xanım südlü aq

bişiribmiş. Məmməd müəllim yeyib-içəndən sonra sözə başlayır!

- A bala, a Sədnik, ə, bu institutu dağıdırlar. İnstitutu hərə bir cür talan edir. Niyə bunlara göz yumursan? Niyə ağzına su alıb durmusan?

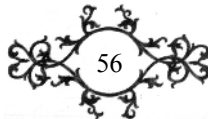
Hər dəfə Məmməd müəllim filankəs dağıdır deyəndə Sədnik müəllim də "cəhənnəmə ki!" deyərək bu işlərə qarışmaq fikri olmadığını bəyan edirdi. Sədnik müəllimin münasibəti Məmməd müəllimin ürəyindən olmadı. Evə qanıqara və narazı getdi. Həmin günün səhəri institutda partiya iclası keçirilirdi. «Pedaqoji Məmməd» icazə alıb kürsüyə qalxdı, üzünü Sədnik müəllimə tutub sözə başladı:

- Yoldaşlar, siz Sədnik müəllimi bir folklorçu kimi tanıyırsınız, xalqın söz incilərini toplayan, tədqiq edən bir alim kimi tanıyırsınız. O, həm də loğmandır. Saçına baxın, qarqaradır. O, təzə dərman və yeni müalicə üsulu tapıb. Onun müalicə üsulunun xüsusi adı var: "Cəhənnəmə ki!". mən deyirəm, rektor institutu dağıdır, o, cavab verir, cəhənnəmə ki! Mən deyirəm, prorektor qanunsuzluqlar edir, deyir, cəhənnəmə ki. Mən deyirəm, dekanlar fakültələri talan edir, deyir, cəhənnəmə ki! Hə, Sədnik müəllim, sən kimilərinə belə tənqid lazımdır.

Sədnik müəllim söz almadan ayağa qalxıb yerindən deyir:

- Cəhənnəmə ki!

Bu "cəhənnəmə ki" iclası barədə söz-söhbət aylarla dillərdən düşmür.

71. Dalında dağ kimi dayanaram

Rüstəm Rüstəmzadə ilə Yusif Yusifovun arasında çəkişməyə bənzər bir şey vardı. Sədnik müəllimlə R.Rüstəmzadə Yevlağın Qaraməmmədli kəndində pambıq yığdırırdılar. Yusif Yusifov fakültənin dekanı idi. Bir gecə nədənsə kəndin itləri səhərə qədər hürüşür. Rüstəm müəllim bundan şübhələnir və Sədnik Pirsultanlıdan soruşur:

- Sədnik, ağlın bu itlərin hürüşməsindən nə kəsir? Sədnik onun şübhəsinə qoşularaq:

- Rüstəm, aqlım nə kəsəcək, bu yenə Yusif Yusifovun əməlidir. Beş-altı dələduza pul verib itləri hürdürür ki, Rüstəmzadə əsəbləşsin, yatmasın.

Rüstəm müəllim:

- Düz deyirsən.

Sədnik müəllim:

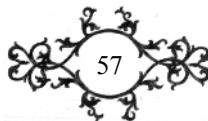
- Rüstəm, bəlkə bu itlərin hürüşməsini aktlaşdıraraq. Belə fürsət ələ düşməz.

Rüstəm müəllim Sədnik Pirsultanlının sözlərindəki incə yumoru duyduğundanmı, ya nədənsə həmkarından gileyənərək deyir:

- Sədnik, bilirənmə, sən boş adamsan. Akt yazıb lazım olan yerə verəcəyik, ancaq Yusifi görəndə kimi dilini dəyişəcəksən. Bilsəm ki, sözünün üstündə durarsan, mən bilirəm neyləyəyəm.

Sədnik müəllim onu inandırmaq üçün:

- Rüstəm, başın haqqı dəyişməyəm, aktının dalında dağ kimi dayanaram.

72. Görəsən ki, adam necə ölür

Rüstəm Rüstəmzadə ilə Sədnik Pirsultanlı həm ixtisas yoldaşı idi, həm də dost idilər. Günləri çox vaxt bir yerdə keçərdi. İkisi də folklorşünas M.H.Təhmasibin yetirməsi idi. Bir-birinin arxasınca doktorluq işi müdafiə etdilər. Aralarında çoxlu zarafat, atmaca, bilməcə, gülməcə olub. Bir çox işlərdə bir-birilərindən geri qalmazlar. Gah çəkişiblər, gah barışıblar. Bir gün Sədnik müəllim üzünü Rüstəm müəllimə tutub deyir:

- Rüstəm, mən çalışacam ki, səndən üç gün əvvəl ölüm.

R.Rüstəmzadə soruşur:

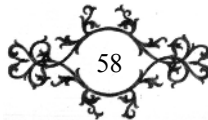
- Sədnik, niyə?

Sədnik müəllim:

- Sən baxıb görəsən ki, adam öz evində necə ölür.

73. Mənim də adım olmasın

Sədnik müəllimi Azərbaycan dili və ədəbiyyatı fakültəsinə dekan müavini vəzifəsinə təyin edirlər. Bir neçə ay keçir. Yay imtahan sessiyası başlanır. İnstitutun prorektorları, partkomu, başqa yüksək vəzifəli adamları onu yanlarına çağırıb hərəsi imtahanlarda iki-üç tələbəyə qiymət yazdırmağı tapşırır. Hamısı da bu tapşırığı eyni sözlərlə yekunlaşdırır: "Mənim adım olmasın, öz adından yazdır". Tapşırılan tələbələrin sayı iyirmini keçir. Sədnik müəllim ərizə yazıb tutduğu vəzifədən azad

olunmağını xahiş edir. Rektor Qabil Seyidov onu yanına çağırıb nə baş verdiyini soruşur. Sədnik müəllim Qabil Seyidova hər şeyi olduğu kimi danışır və əlavə edir:

- Mən bu vəzifədən ona görə imtina edirəm ki, mənim də adım olmasın.

Qabil Seyidov onunla razılaşıır və deyir:

- Ağıllı adamsan.

74. Allah da onu o qədər istəsin

Davud Hacıyevin Sədnik Pirsultanlıya dostanə münasibət bəsləməsinin çox səbəbləri var. Bunlardan biri də onun hazırcavablığı, baməzə söhbətlər ustası olmasıdır. İnsafən, Davud müəllim özü də yerində deyilən incə zarafatların sərrafıdır. Sədniki necə kökləməyi yaxşı bilir. Bir vaxtlar Sədnik müəllimi hər görəndə deyirdi:

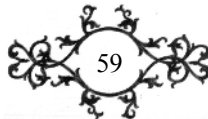
- Sədnik, dostun səni yaman çox istəyir.

Sədnik müəllim özü bu dostun kim olduğunu bildiyi üçün Davud müəllimə belə cavab verir:

- Davud müəllim, dostum məni nə qədər istəyirsə, Allah da onu o qədər istəsin.

75. Vıcdansız olmasam...

Sədnik müəllim əliaçıq, səxavətli adamdır. Bunu füzulişünas Sabir Əliyev də yaxşı bilir. Bir gün Sədnik müəllimə təklif edir ki, gedək bir kabab yeyək. (Dünyanın düz vaxtları imiş!) Yaxınlıqdakı

yeməxanaların birinə gedirlər. Özlərinə yetər kabab sifariş verib gözləyirlər. Sabir müəllim atmaca atır, Sədnik müəllimi qurdalayır, o, baməzə cavablar verir, gül-gülə vaxtlarını keçirirlər. Sabir müəllim yenə də Sədnik müəllimi incə söhbətlər üçün kökləmək üçün dillənir:

- Sədnik müəllim, sən "bessovestni", (vicdansız) deyilsən ki?!

Sədnik müəllim görür ki, həmkarı ağ eləyir, tez cavab verir:

- Vicdansız olmasam, sənin yanında nə gəzirəm.

76. Özü iki ala bilməzdi

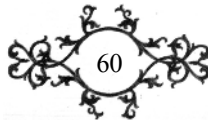
Qış imtahan sessiyası imiş. Yaxın tanışlarından biri Sədnik müəllimin yanına gəlib xahiş edir ki, uşağına Ədalət Cəlilovdan bir qiymət yazdırsın. Sədnik müəllim Ədalət Cəlilova zəng çalır, əhvalatı danışır və xahiş edir ki, həmin uşağa bir qiymət yazsın. Ədalət müəllim: - baş üstə - deyir. Ancaq tələbə imtahandan iki alır.

Sədnik müəllim yenidən Ədalət Cəlilova zəng çalır, salam-kalamdan sonra soruşur:

- A qardaş, mən xahiş etməsəm, uşaq özü iki ala bilməzdi?!

77. Papağı tapmağa nə var

Bir gün dil-ədəbiyyat fakültəsində professorlardan birinin qiymətli papağı itir. Professor

əsbələşir, özündən çıxır, adamların qarasına danışır. Sədnik müəllim onun halını görüb dillənir:

- Təmkinli ol, təkəni itən papaq olsun. Başın yerindədirmi? Şükür Allaha, yerindədir. Papaq qoymazsan, kepka qoyarsan. Təkəni baş itməsin, papağı tapmağa nə var.

78. Əli sirridir

Sədnik müəllim namizədlik dissertasiyası müdafiə etmək ərəfəsində idi. Dissertasiya işi Elmlər Akademiyası Ədəbiyyat İnstitutunun folklor şöbəsində müzakirədən keçməli idi. Bu işə bir-iki gün qalmış şöbənin müdiri M.H.Təhmasib dissertantı Sədnik Paşayevi çağıraraq onunla bir xeyli söhbət edir və sözarası deyir:

- Əhliman Axundov səni bərk yanır və deyir ki, onun dissertasiyasını bircə kəlmə ilə yerə vuracam. Sədnik, ehtiyatlı ol!

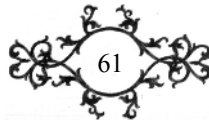
Sədnik müəllimin "Ağdabanlı Aşıq Qurban və müasirləri" adlı dissertasiya işinin folklor şöbəsində müzakirə olunacağı gün və saat gəlib yetişir. Sədnik müəllim qocaman folklorçu Əhliman Axundovla yanaşı əyləşir. Hiss edir ki, o, narahatdır. Qulağına tərəf əyilib yavaşca soruşur:

- Müəllim, sizi narahat edən nədir?

Əhliman Axundov saymazyan dillənir:

- Ağdabanlı Qurban aşıq-şair olmaqdan çox molla kimi məşhurdur.

Sədnik müəllim yenə onun qulağına tərəf əyilib pıçıltı ilə söyləyir:

- Bəs Qaçaq Nəbinin arvadı Həcər in ərinin qırxı çıxmamış ərə getməyi necə? Sumqayıtda aşbaz işləyən qız nəvəsi necə?

Əhliman Axundov görür ki, pis yerə ilişib. Əyilib yavaşca Sədnik Paşayevin qulağına pıçıldayır:

- Oğul, nə Qurban molla olub, nə də Həcər ərə gedib. Əli sirri!

Müzakirə qaydası ilə keçir. Əhliman müəllim çıxış edib Sədnik Paşayevin əsərlərini göylərə qaldırır və müdafiəyə buraxılmasını təklif edir.

Müzakirədən sonra M.H.Təhmasib yenə Sədnik müəllimi yanına çağıraraq soruşur:

- Sədnik, o nə pıç-pıç idi, kişini kiritdi?

Sədnik müəllim Əhliman Axundova verdiyi vədi pozmur, olan söhbəti açmır, ancaq bu sözləri deyə bilir:

- Təhmasib müəllim, o Əli sirridir.

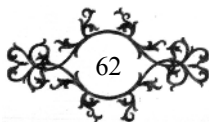
79. Məndən ki, yazmamısan

Bir gün Bağır Bağırov üzünü Sədnik müəllimə tutub həm qürurla, həm də gileyli-gileyli danışdı:

- Teatrın tarixini yazmışam, institutun tarixini yazmışam, Tofiq Qaziyev barədə yazmışam, Qəhrəman müəllim haqqında yazmışam. Bəs məndən kim yazacaq? Kim sinəsinə döyüb meydana çıxacaq?

Sədnik müəllim görür ki, Bağır müəllim ondan bir hərəkət gözləyir, tənbellik etməyib dillənir:

- A Bağır müəllim, bunları niyə mənim gözümə soxursan? Məndən ki, yazmamısan?!

80. Mən də həyatınızdəki maqnoliyanı kəsərəm

Qocaman jurnalist Abbas Rəcəbli Sədnik müəllimin ən çox zarafat etdiyi adamlardan biri idi. Sədnik müəllimin atmacaları ilə ona aman vermədiyini görən Abbas Rəcəbli bir gün dilə gəlir:

- Məni tanımırsan, bala, mən sənə pislik edə bilərəm.

O, həmin sözləri ona görə deyirdi ki, bəlkə bu bəmərə cavanı qamaşdır, ancaq mümkün olmurdu.

Sədnik müəllim də söz altda qalmır. O, bilirdi ki, bu qoca jurnalist qapılarındakı maqnoliya ağacını hər şeydən çox sevir. Ona görə də yarı hədə, yarı zarafat deyir:

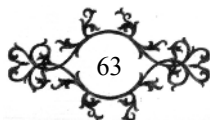
- Siz pislik etsəniz, mən də gecə gəlib qapınızdakı maqnoliya ağacını kəsərəm.

Abbas Rəcəbli bu sözlərdən diksinən kimi olur və yumşaq səslə dillənir:

- Sədnik, onu etmə, atamın yadigarıdır.

81. Mənə nə

Rayonlararası "Mübariz" qəzetində işlədiyi vaxtlar Sədnik müəllim qocaman jurnalist Abbas Rəcəbli ilə dördüncü mərtəbədə bir otaqda oturmuş. Yayın isti çağları imiş. Rəcəbli bir gün pəncərələr örtülməsin, sərin hava gəlsin deyər aynanın qabağına iki daş qoyur. Sədnik müəllim "Kommunist" qəzetini büküb növbə ilə daşları çölə tərəf itələyir. Rəcəbli bunu görüb soruşur:

- Bala, nə edirsən? Daş düşər, aşağıdan keçənlərin başına dəyər, xataya keçərik.

Sədnik müəllim halını pozmadan dillənir:

- Mənə nə? Mən əlimi daşa vurmamışam. İt gətirib iylədəcəklər, görəcəklər ki, daşlara mənim əlim dəyməyib.

Abbas Rəcəbli görür ki, Sədnik müəllimdən nə desən çıxar, daşları cibinə qoyub evlərinə aparır.

82. İnəyini tapmasa, Gəncəyə gəlsin

Elin dağa köçən vaxtı imiş. Bir kişi Daşkəsən rayon qəzetinin redaksiyasına gəlir, Sədnik müəllimi tapıb deyir: - A bala, inəyim itib, tapa bilmirik. Bu işə milis işçisi Əbdüləli yaxşıdır. Sən Allah, zəng çal gəlsin, inəyi tapsın.

Sədnik müəllim kişidən soruşur:

- Əmi, telefon nömrəsini bilirsənsə də, zəng vurum, gəlsin.

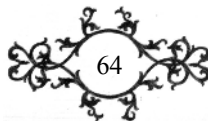
Kişi bir az fikrə gedəndən sonra dillənir:

- Bala, bu vaxtı o, Mir Qasım kəhrizinin başında olur (Mir Qasım kəhrizi Gəncədədir).

Sədnik müəllim işin nə yerdə olduğunu anlayıb, telefon dəstəyini götürür. Bir nömrə yığıb danışır. Sonra üzünü kişiyə tutub deyir:

- Əmi, Əbdüləli deyir ki, bir həftə də axtarsın, tapmasa, dalımca Gəncəyə gəlsin.

Kişi "sağ ol" deyib gedir və bir də redaksiyaya gəlmir.

83. Bu andın içində mən də varam

Bir gün Sədnik müəllim dayısı İbrahimxəlillə birlikdə parkdan keçib evə gedirmiş. O, dayısı ilə şirin-şirin söhbət etdiyi zaman hər sözbaşı "Kərim dayımın başı üçün", "Həsənəli dayımın başı üçün" - deyə and içirmiş. Birdən dayısı dillənir: - A bacıoğlu, sən Kərim dayını görəndə hələ balaca idin. Ağlın bir şey kəsmirdi. Həsənəlini də ötəri görmüsən. İkisi də mənim qardaşımdır, iki gözümdür. Məni yandıran odur ki, bu dayıların səndən savadlı idi. Onlardan birini bir addım buyura bilməzdin. Özün onların buyuruqçusu olardın. Ananın otunu biçən mən, odununu gətirən mən, sənə dağdan qoyun-quzu daşıyan mən. Bu əlli ildə bir dəfə qulağım çalmaq ki, mənim canıma and içəsən. Mən də dayınam. Özü də necə dayı?! Odunuza yanıb, suyunuza axan dayı.

Sədnik müəllim bu söhbətdən sonra dayısı ilə danışanda özünü məcbur edib "İbrahimxəlil dayımın canı üçün" deyə and içir.

Dayısı onun bu cür and içdiyini görüb dillənir:

- Bala, dilin sümükləşib, daha dönmür. Elə bildiyin kimi and iç.

Sədnik müəllim bundan sonra dayılarının canı üçün deyə and içməyə başlayır. Dayısı onun bu şəkildə and içdiyini görüb gülə-gülə deyir:

- Hə, bacıoğlu, vəziyyətdən çıxdın. Sənin bu andının içində mən də varam.

84. Hansı bədbəxti göndərəcəksən

Parkda Davud Hacıyev, Altay Məmmədov, Bağır Bağırov, Həsənخان müəllim çay içirlərmiş. Birdən Altay Məmmədovla Sədnik müəllimin sözü çəpləşir. Altay Məmmədov deyir:

- Sədnik müəllim, bu əsanı belində qıracağam.

Sədnik Paşayev istehza ilə gülür və deyir:

- Əsan qırılsa evə necə gedəcəksən, ikincisi, ömründə səni adam vuran görməyiblər. Sən məharətlə adamları bir-birinə vuruşdurubsan. İndi de görüm, mənim meydanıma hansı bədbəxti göndərəcəksən?

85. Yazarıq

Sədnik Pirsultanlı Daşkəsəndə rayon qəzetinin redaktoru işləyirmiş. Bir gün rayon partiya təşkilatının büro iclaslarından birində tikinti idarəsinin rəisi Niyaz Vəlizadə necə olursa, rayon qəzetinin işini tənqid etməyə girişir və deyir:

- Qəzet rayonun həyatını zəif əks etdirir.

Sədnik Pirsultanlı o saat yerindən dillənir:

- Düz deyirsiniz. Qəzet binaların qayalar üstündə tikilməsindən yazmır.

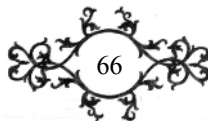
Bu atmacanın nəyə işarə olduğunu yaxşı anlayan Vəlizadə əvvəlki ahəngini dəyişir və deyir:

- Elə demirəm, yoldaş redaktor. Dediym odur ki, qəzet bizim obyektlərdən az yazır.

Sədnik Pirsultanlı yenə də yerindən:

- Yazarıq!

Vəlizadə bir az da geri çəkilir:

- Yazsanız da sağ olun, yazmasanız da.

Vəlizadə başa düşür ki, qayalar üstündə tikilən binaların himini qazmaq, ora qum, sement, daş tökmək adı ilə nə qədər vəsait yoxa çıxır. Bunları görünür ki, redaktor bilir.

Sədnik müəllim söz alıb çıxış edəndə daha bir sıra faktlara toxunur və deyir:

- Yoldaş rəis, gələn nömrələrimizin birində hələ tikintisində başlanmamış körpünü sel aparmasından və o barədəki aktdan da yazarıq.

Niyaz Vəlizadə:

- Sədnik müəllim, bağışla, düz danışmadım. Bizim üçün, görünür, danışmamaq daha sərfəlidir.

Sədnik müəllim başını tərpədir "bəli, bəli" deyib rəisin son sözlərini təsdiqləyir.

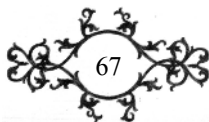
86. İtimiz onun itindən qabaq hürüb

Sədnik müəllimin anasının yaşadığı kənddə Həsənqulu adlı bir kolxoz sədri var idi. Onun Sədnik müəllimdən xoşu gəlmirdi. Görünür bu gəncin iclaslarda, mətbuat səhifələrində ötkəm çıxışları onu hürküdüdü. Bir gün Sədnik müəllimin anası ondan soruşur:

- A bala, bu Həsənqulunun səndən niyə xoşu gəlmir?

Sədnik müəllim zarafata salıb gülə-gülə deyir:

- Ay ana, görünür, bizim itimiz qanacaqsızlıq eləyib, sədrin itindən qabaq hürüb. Görək itimizə tərbiyə verəydik ki, sədrin itindən qabaq hürməsin.

87. İntriqa

Günlərin bir günündə Daşkəsən rayon rəhbərləri arasında qızğın bir çəkişmə başlayır. Məsələ Mərkəzi Komitəyə qədər gedib çıxır. Partiya təşkilatının katibləri, İcraiyyə Komitəsinin sədri və bir sıra rəhbər işçilər vəzifədən götürülür. Rayon partiya komitəsinin birinci katibi vəzifəsinə Xəlifə İbrahimovu göndərirlər. O, rayonun məsul işçilərini toplayıb söhbət aparır, necə işləmək lazım olduğundan danışır və deyir:

- Ağlınızı başqa katiblərə verməyin. Kim yerindən dəbərsə, rayona intriqa salsa, rayondan qovacam. Mən belə işlərə dözməyəcəyəm. Hamı başını aşağı dikib, qulaq asır, uca boylu, enli kürəkli, gur səslili bu adamdan ehtiyat edirlər. Sədnik müəllim isə yerində gülümsünür. Bunu təzə katib görür və onu ayağa qaldıraraq soruşur:

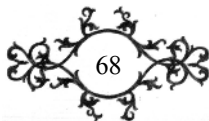
- De görüm, niyə gülürsən?

Sədnik müəllim ayağa qalxır və aramla söyləyir:

- Yoldaş İbrahimov, intriqa Qoşqar dağının ətəklərindən bağıra-bağıra gəlmiş ki, bir iki adam göndərmiş geri qaytarasan. İntriqa elə bir dənizdir ki, xəbər olmadan bir də baxırsan ortasında üzürsən. İntriqa səssiz başlayır, səssiz tapança kimi səssiz də güllələyir.

88. Dirəyin başında da yoxdur

Bir gün Sədnik müəllim görür ki, bir dəmir lövhə üzərində "Seçki məntəqəsi" sözlərini yazıb elektrik dirəyinin üzərinə mismarlayıblar. Ox işarəsilə

məntəqənin rayon partiya komitəsinin binasında olduğunu göstərmişlər. Sədnik müəllim ox işarəsinin yönünü dirəyin başına tərəf çevirir. Katib bundan xəbər tutur. Sədnik müəllimi rayona çağırtdırır və hərəkəti üçün izahat tələb edir. O, katibə cavab olaraq söyləyir:

- Yoldaş katib, oxun hansı səmtə yönəldilməsi o qədər də vacib deyildir. Vacib olan işdir. O da ox göstərən otaqda da yoxdur, elektrik dirəyinin başında da.

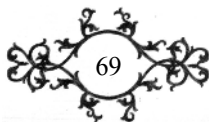
89. Daşkəsəndə yay klubu

Bir vaxtlar Daşkəsən rayon partiya komitəsinin birinci katibi vəzifəsində savadlı, nəcib bir adam olan Şıxsəid Kərimov işləyirdi. Ona nədənsə elə gəlirdi ki, redaktoru Sədnik Paşayev olan rayon qəzeti partiya təşkilatının yaxşı işlərindən az yazır, yenilikləri gərəyincə işıqlandırmır. Əksinə rayonda bir yenilik olmadığını söyləyir. Bir gün katib əlini yay klubuna tuşlayıb söyləyir:

- A bala, bu klub rayonda yenilik deyil, bəs nədir?

Sədnik müəllim elə ardınca katibin yanında üzünü yay klubuna tutub deyir:

Daşkəsəndə yay klubu,
Bir görəsən, ay klubu.
Üç fanerka, üç taxta,
Üstə yazılıb: Yay klubu.

Sədnik müəllim Daşkəsən yeniliklərindən bu cür otuz bayatı yazır. Onlar «Daşkəsən» qəzetində və "Kırpi" jurnalında dərc olunur. Nəticəsi də bu olur ki, Sədnik müəllimi redaktor vəzifəsindən çıxarırlar. Ancaq bu, bir ay yarım çəkir, Sədnik müəllim yerinə qayıdır. Onu işindən çıxaranın özünü də işdən çıxarırlar.

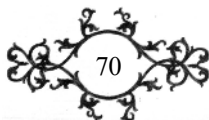
90. İki nömrəli Qazax Partiya Komitəsi

Daşkəsən partiya komitəsinin birinci katibi vəzifəsində bir vaxtlar əslən Qazaxdan olan Qəhrəman Dünyamalıyev işləmişdir. O, işlədiyi müddətdə Daşkəsəndə olan yerlilərini yüksək vəzifələrə irəli çəkmişdi. O cümlədən, Sədnik müəllimin redaktorluğunu da alıb kiməsə vermək fikrində olmuşdu.

Sədnik Paşayev bundan xəbər tutub bir dəmir lövhə üzərində "Daşkəsən iki nömrəli Qazax rayon Partiya Komitəsi" sözlərini yazdırır. Bundan xəbər tutan katib Sədnik müəllimi çağırır, bir az məzəmmət edir, onun vəzifəsini əlindən almaq fikri olmadığını söyləyir. Redaktorluğa hazırlaşan adamı isə rayondan çıxmağa məcbur edir.

91. Gülləsi boşa çıxıb

Sədnik müəllim Daşkəsən rayon qəzetində işləyəndə kəskin yazıları ilə ad çıxarır. Felyetonları,

tənqidi məqalələri ilə zamanın tələbindən geri qalan heç nəyə, heç kəsə aman vermir. Bir dəfə Əhmədli kəndinin kolxoz sədri Həsən Hüseynov barədə kəskin bir məqalə yazır. O, Sədnik müəllim haqqında rayon partiya komitəsinin birinci katibi Xəlifə İbrahimova bir məktub yazır. Məktubda bildirir ki, guya onun atası Qəmbər vaxtilə Sədnik müəllimin atasını Əhmədlidən keçib gedərkən vurub öldürmüşdür. İndi onun atası Qəmbər kişi də ölüb getmiş, sümükləri də çürümüşdür. Ancaq Sədnik Paşayev indi bu məsələnin intiqamını almaq istəyir. Bu, kommunistə yaraşan hərəkət deyildir. Partiya təşkilatının orqanı olan qəzeti şəxsi intiqam vasitəsinə çevirmək kommunistə yaraşmaz.

X.İbrahimov partiya təşkilatının büro iclasında Sədnik Paşayevi ayağa qaldıraraq izahat tələb edəndə Sədnik müəllim söyləyir: - Yoldaş katib, indi Həsən Hüseynovun mənə atdığı güllə kimi, vaxtilə onun atasının da mənə atama atdığı güllə boşa çıxmışdır. Mənə atam sağdır, Gəncədə filan ünvanda yaşayır. Telefonu da budur, zəng edə bilərsiniz.

X.İbrahimov tənbəllik etmir. Gəncəyə zəng vurur. Telefonu Sədnik müəllimin atası götürür. Salam-kəlamdan sonra soruşur:

- Sizin Daşkəsəndə kiminiz var?

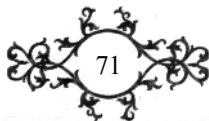
Atası:

- Necə, yəni, Daşkəsəndə kiminiz var? Oğlum Daşkəsən rayon qəzetinin redaktorudur.

Katib yenə sual verir:

- Deyirlər sizi Qəmbər Hüseynov öldürmüşdür, bu haqda nə deyə bilərsiniz?

Atası:

- Bu nə sözdür? Qəmbər kimdir ki, mənə öldürsün?

Bu söhbət zamanı atası da oğlundan geri qalmayıb bənzər söhbətləri ilə bütün büro üzvlərini güldürür.

Sədnik müəllim əhvalatı bu sözlərlə yekunlaşdırır:

- O vaxt Həsənin atası Qəmbərin, indi də özünün gülləsi boşa çıxıb.

92. Onu nə sən görəcəksən, nə də mən

Sədnik Paşa Pirsultanlı Daşkəsən rayon qəzetinin redaktoru idi. Ona verilən səlahiyyətə söykənərək, bəzən katiblərlə də qabaq-qabağa gəlirdi. Bir dəfə raykomun birinci katibi Rza Məmmədov məzəmmətlə ona deyir:

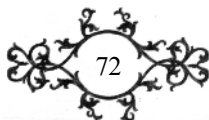
- Gözün görmür, bir bax raykomun həyatında nə qədər ağac əkdirmişəm. Nə üçün bunu qəzetdə işıqlandırmırsan?

Sədnik müəllim:

- Heyf, yoldaş katib, o ağacların meşə olacağını nə sən görəcəksən, nə də mən. Camaatda hanı o hövsələ ki, bizi o vaxta qədər vəzifədə saxlaya!

93. Ölünün nəyi öləcək

İnstitutun əməkdaşlarından biri rəhmətə getmişdi. Biz müəllimlər kollektivi ilə birlikdə yas yerindəydik. Yoldaşlarımızın bir çoxu deyirdi:

- Heyf, rəhmətlik cavan öldü.

Sədnik müəllim bu sözlərlə razılaşmayıb dilləndi:

- Kefinizi pozmayın. Ölünün nəyi öləcək! O, sağlığında da ölüydü. Öldü, həm öz canını qurtardı, həm də bizi əziyyətdən xilas etdi.

94. Xeyirsiz qəzadır

Mirəli Mahmudovun maşını ilə Şəmkiyə gedən beş nəfər kafedra yoldaşımız maşın qəzasına düşmüşdü. Bu hadisəni eşidən Yusif Yusifov kafedraya gəlir və təəssüflə soruşur:

- Maşın qəzasından xəbəriniz varmı?

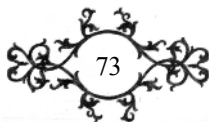
Sədnik müəllim isə qəzanın yüngül olduğunu təəssüflənərək qeyd edir:

- Xeyirsiz qəzadır. Ölən, itən yoxdur. Əgər əməlli-başlı bir qəza olsaydı üç ştat boşalardı. Kafedra üzvlərinin yarısının yarım ştata işlədiyi indiki vaxtda bu lazım idi.

95. İndi milyon olardı

Musiqişünas Rauf İsmayılzadənin yaradıcılıq gecəsi keçirilirdi. Çıxış edənlər yubilyar barədə ürək sözlərini deyirdilər. Söz Sədnik müəllimə verildi. O, da xeyli danışdı və axırda dedi:

- Mən Rauf müəllimə çox dedim. Xahiş etdim ki, aşiq havalarını nota köçürsün. Əgər o, mənim sözümə qulaq assaydı, indi milyon olardı. Bu söz sakit keçən

məclisi döyüş meydanına çevirdi. Aləm bir-birinə qarışdı.

96. Adamların üzünə bax

Sadiq Şükürov haqqında kimsə yuxarılara material yazmışdı. O, hirsli-hirsli kiminsə qarasına deyirdi. Qara yaxdıqlarını, böhtan atdıqlarını, düz yazmadıqlarını söyləyirdi. Eyni məzmunlu sözləri bir demir, iki demirdi. Sədnik müəllim vəziyyəti belə görüb dillənir:

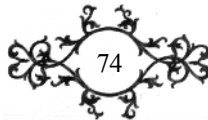
- Sadiq müəllim, danışdıqca adamların üzünə bax, gör kimin sifəti dəyişəcək. Onda kim yazdığını biləcəksən. Deyərlər, sən ağacı götür, suçlu suçunu bildirəcək.

Bu sözlərdən sonra Sadiq müəllim daha danışmadı, çünki material açıq imza ilə yazılmışdı. Sadiq müəllim də onun kim olduğunu bilirdi. Bu ünvensız danışmalar isə yersiz idi.

97. Cibinin ixtiyarı özündə deyil

Bir gün yenə ədəbiyyat kafedrasının əməkdaşları bir yerə yığılmışdı. Səxavətdən, xəsislikdən söhbət düşmüşdü. Sədnik müəllimin səxavətindən, əli açıqlığından, yoldaşları ilə hara getsə, hamıdan qabaq çıxarılıb hesab verməsindən danışdılar. Sədnik müəllim söhbətin yönünü dəyişdirdi. Dedi:

- Adam var ki, cibinin ixtiyarı özündə deyil. Evdən çıxanda cibinin ağzını tikirlər. Əli cibinə

toxunsa da, cibinin ağzı açıq olsa da, əlini cibinə apara bilmir.

Kimsə soruşdu:

- O nə deməkdir, Sədnik müəllim?

Sədnik sözə başladı:

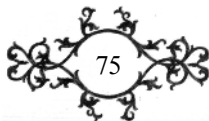
- Ovçu Pirim adlı bir kişi varmış. Var-dövlətinin, mal-qoyununun sayı-hesabı yox imiş, ancaq əli gəlib bircəciyini kəsib yemirmiş. Ancaq ovladığı heyvanların əti ilə keçinirmiş. Bir gün yenə ov etməyə gedir. Çox gəzir, ovlamağa bir şey tapmır. Bir də görür ki, iki ilan bir-biri ilə vuruşur. Qara rəngli bir ilan ağ rəngli bir ilanı boğub öldürmək üzrədir. Yayı çəkib qara ilanı öldürür. Ağ ilan gözəl bir qız cildinə düşür və ovçu Pirimə təşəkkür edib bildirir ki, o, cinlər padşahının qızıdır. Atam bu işə görə səni mükafatlandıracaqdır. Ovçu Pirimi atasının yanına aparır, ancaq hələ yolda olanda deyir:

- Atam səndən soruşacaq ki, məndən nə istəyirsən? Sən deyərsən ki, mal-qoyunumun, var-dövlətimin ixtiyarını özümə ver. Ovçu Pirim təəccüb edir:

- Mən öz mal-qoyunumun ixtiyarını niyə özgədən istəməliyəm.

Cinlər padşahı doğrudan da ondun soruşur ki, məndən nə istəyirsən? Cinlər padşahının qızı yenə də təkidlə ona işarə edir ki, öz mal-qoyununun, var-dövlətinin ixtiyarını istə. Ovçu Pirim mal-qoyununun ixtiyarını özünə verilməyini istəyir. Cinlər padşahı fikrə gedir. Bildirir ki, mən bunları qızım üçün cehiz yazmışam. Ancaq qızını xilas etdiyi üçün ələcsiz qalıb mal-qoyunun ixtiyarını Ovçu Pirimin özünə verir.

Ovçu Pirim evə qayıdanda hələ gəlib çatmamış, uzaqdan qışqırır ki, filan erkəyi kəsin, xörək bişirin.

Evdəkilər ovçu Pirimdə əmələ gələn bu dəyişikliyə təəccüb edirlər. O gündən Ovçu Pirim öz var-dövlətindən səxavətlə yeyib-içməyə başlayır.

Sözün qısa, çox adamın qazancının, cibinin, pulunun ixtiyarı özündə deyil.

98. Sədnik müəllimin əvəz çıxmağı

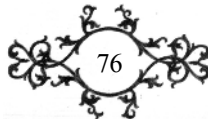
Dil-ədəbiyyat fakültəsinin tələbələri Şəmkinin Bayramlı kəndində pambıq yığırdı. Onlara rəhbərlik edən müəllimlər arasında Sədnik müəllim də olur. Səhərlər müəllimləri tələbələrlə birlikdə sahələrə göndərir, özü qalib təşkilati işlərlə məşğul olurdu. Müəllimlər yığılan otaqda bir neçə şüşə araq var imiş. Bunların bir-ikisini müəllimlər özləri gətiribmiş, bir-ikisini də övladlarının yanına gələn valideynlər pay vermişdilər. Sədnik müəllim deyir:

- Yaxşı oldu, evdə ustalar işləyir. Bu araqları onlara apararam.

Bunu eşidən müəllimlər araqları boşaldıb yerinə su doldururlar. Sədnik müəllim heç nədən xəbəri olmadan şüşələri evə aparır. Ustaların süfrəsinə qoyur. Ustalar araq şüşəsini açıb içmək istəyəndə içindəkinin adı su olduğunu görür və deyirlər:

- Müəllim, bu araq deyil, sudur.

Sədnik müəllim başa düşür ki, bu, müəllimlərin işidir. O, da müəllimlərin sahələrdə olduqları otaqda nə qədər meyvə varsa, hamısını yığıdırıb evə göndərir. Müəllimlər gələndə görürlər ki, diş qurtdalamağa bir dənə də meyvə yoxdur. Başa düşürlər ki, bu, Sədnik müəllimin əvəz çıxmağıdır.

99. Biz ölmüşük ki

Bağır Bağırovlə Sadıq Şükürovun arasında zahirən bir soyuqluq olduğunu çox adam bilir. Bu, kiçik bir inciklik nəticəsidirmi, yoxsa, ciddi kökü olan bir işdirmi, heç kəs bilmir və bilə də bilməz. Özlərindən başqa. Ancaq arabir onların mehriban-mehriban danışdığını da adamlar çox görüblər. Bir dəfə yenə kafedrada onlar bir küncdə şirin-şirin danışmışlar. Davud Hacıyev onların belə şirin-şirin danışdığını görüb, onlara işarə edərək Sədnik Paşa Pirsultanlıya müraciətlə dillənir:

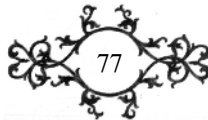
- Sədnik, deyəsən daha dostlaşılıblar?

Sədnik müəllim tərəddüd etmədən cavab verir:

- Bəyəm biz ölmüşük ki, onlar dostlaşınırlar. Dost olarlar bir, düşmən olarlar iki.

100. Sədnik müəllimin intizam yaratmaq üsulu

Füzulişünas Sabir Əliyev, deyilənə görə, dərstdən vaxtından əvvəl çıxırmış. Zəngin çalınmağını gözləməyib, 15-20 dəqiqə vaxta qalmış tələbələrə tapşırıq verib gedirmiş. Sədnik müəllim dekan müavini işləyən vaxtlar imiş. Deyilənə görə, Sabir Əliyevi intizama tabe edə bilmirmiş. Bir dəfə Sabir müəllim dərse girən kimi çöldə onun dərslə dediyi auditoriyanın qapısı ağzına uzun və iri bir parta qoydurur ki, o, dərstdən vaxtından əvvəl çıxıb gedə bilməsin. Partanı qapının arxasından ancaq zəngə iki-

üç dəqiqə qalmış götürdür... Sabir Əliyev yaxşı bilirdi ki, bu, Sədnik Pirsultanlının işidir.

101. Kor atın kor da nalbəndi olar

Rəhmətlik İnayət Bəktaşi və Firudin Hüseynov Gəncəyə gəlmişdilər. Kafedrada belə qərara alındı ki, Qurdlu körpüyə gedək. Qonaqlar dedilər ki, bir aşıq da olsa, pis olmaz. Hardansa bir aşıq gətirdilər. Aşığın çalib-oxuması o qədər də xoşa gəlmədi. Qonaqlar aşığın oxuyub-çalmağından gileyləndilər. Sədnik müəllim dedi:

- Kor atın kor da nalbəndi olar.
Aşıq bu sözdən pərt olub getdi.

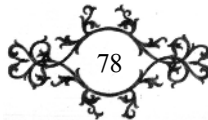
102. Aşıqlar niyə Göycədən çıxır

Abbas Səmədov fakültə dekanı vəzifəsində işləyirdi. Qazağa qiyabiçi tələbələrə məsləhət verməyə gedibləmiş. İşdən sonra müəllimlər çay içmək üçün "Çinarın yanı" deyilən yerə gedirlər. Aşıqlar çalib-oxuyurmuş. Kimsə soruşur:

- Sədnik müəllim, nə üçün aşıqlar daha çox Göycədən çıxır?

Sədnik müəllim:

- Aşıqlar Azərbaycanın hər bölgəsində var, ancaq bu sənət Göycədə daha çox dəbdə olub. Əslində göyçəlilər özləri qazaxlılardır. Yayda yaylağa gedib qışda geri qayıtmayan, Göyçə gölünün ətrafında qalib yaşayan qazaxlılara göyçəlilər deyirlər.

103. **Baş olsa**

Bir dəfə Abbas Səmədov Sədnik müəllimgilə qonaq gəlibmiş. Rəhmətlik Səfurə xanım gözəl süfrə açmış. Radioda Borçalı aşıqlarından Aşiq Əmrah və Aşiq Kamandar birlikdə S.Vurğunun "Dağlar" şerini oxuyurmuşlar. Sədnik müəllim başının ağrıdığını söyləyir. Abbas müəllim o saat dillənir ki, ömrümdə mənim başım ağrımayıb.

Sədnik müəllim qibtə hissi ilə deyir:

- Dünyanın ən xoşbəxt adamısan ki, başın ağrıdır. Baş olsa, ağrını hiss edərsən.

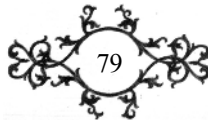
104. **Kar deyir ki, səs gəlir**

Şəhər parkında bir nəfər məruzə edirmiş. Məruzə o qədər yorucu, məzumsuz olur ki, adamları tənqə gətirir. Abbas müəllim mənalı-mənalı Sədnik müəllimə baxır və sanki soruşmaq istəyir ki, bu nə məruzədir. Onun nə istədiyini üzündən oxuyan Sədnik Pirsultanlı söyləyir:

- Təəccüblənmə! Kar deyir ki, səs gəlir, kor deyir ki, qaraltı gəlir, topal da deyir ki, gəlin qaçaq.

105. **Ağacdən maşa olmaz**

İstitutda bir qadını təmtəraqla vəzifəyə gətirirlər. Onu tanıyanların çoxu bu işə ağız büzürlər. Abbas Səmədovun da bu işə təəccüblə baxdığını görən Sədnik müəllim onunla razılaşıır və söyləyir:

Atalar düz deyib:

- "Ağacdan maşa, arvaddan paşa olmaz".

106. Təlxəyi nə balaca adam bilirsən

Kafedrada iclas idi. Sədnik müəllim yetənə yetir, yetməyəənə bir daş atırdı. Davud müəllim onun söz və hərəkətlərindən bezib deyir:

- Sədnik, özünü belə aparıb adamları güldürürsən, ancaq arxada sənin barəndə ayrı şeylər deyirlər.

Sədnik müəllim soruşur ki, nə deyirlər?

Davud müəllim bildirir ki, bura iclasdır, mən indi deyə bilmərəm.

Sədnik müəllim:

- Təlxək deyirlər?! Davud müəllim, təlxəyi nə balaca adam bilirsən? Təlxək həmişə şahlarla oturubdurur.

107. Bizə olar, sənə yox

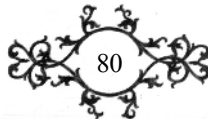
Sədnik müəllim Gədəbəyə gedirmiş. Yolda maşın qəzaya uğrayır. Ancaq Sədnik müəllim sağ-salamat qurtarır. Evə qayıdanda Davud müəllimə zəng edib deyir ki, az qala ölmüşdüm. Maşının təkəri çıxıb dərəyə diyirləndi.

Davud müəllim:

- Sədnik, hardadır bizdə o bəxt!

Sədnik müəllim gileyli-gileyli dillənir:

- A Davud müəllim, niyə qarğış eləyirsən?

Telefonda Davud müəllimin səsi eşidilir: "Bizə olar, sənə yox!"

Sədnik müəllim:

- Davud müəllim, hamının qisməti eyni deyil!

108. Maşın kimi qəzaya uğrayır

Daşkəsən rayon Partiya komitəsinin I katibi Şıxsəid Kərimovla redaktor Sədnik Paşayev arasında güclü narazılıq başlayır. Onları MK-nın ideoloji işlər üzrə katibi Abdulla Bayramov çağırır. Sədnik müəllim fürsət verir ki, I katib ürəyini boşaltsın, növbə Sədnik müəllimə çatır:

- Yoldaş Bayramov, bizim bu I katib çox təmiz və savadlı adamdır.

Bayramov deyir:

- Onda siz təqsirkarsınız?

Sədnik müəllim deyir:

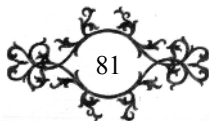
- Bağışlayın, belə deyil, katib öz başı ilə işlədikdə düzgün işləyir, elə ki, başını söykədi boş başlara maşın kimi qəza uğrayır, təkəri partlayır.

109. Hərə bir qızdırıcı taxır

Qış günlərinin birində Sədnik Paşa anasının yaşadığı Qazaxyolçular kəndinə gedir. Anası onun gəldiyi maşının işığının zəif olduğunu görüb soruşur:

- Oğul, maşınınızın işığı niyə belə zəifdir?

Sədnik Paşa:

- Yazıq maşın neyləsin, ay ana, hərə bir qızdırıcı taxır. Qoymurlar ki, gecə bir yolumuzu, izimizi seçə bilək, - deyərək gülümsəyir.

110. **Enli-dərin qazın**

Sədnik müəllim Daşkəsən rayonunda redaktor işləyirmiş. Rayon partiya komitəsinin birinci katibi onu işdən çıxarmaq üçün təlimatçının birinə tapşırıbmış ki, Sədnik Paşayev haqqında materiallar topla, büroya çıxart.

Yaz başı imiş. Yaşıllaşdırma günü olur. Həmin təlimatçı tingi basırmaq üçün çala qazırmış. Katib də onunla söhbət edirmiş. Heç nədən ehtiyat etməyən Sədnik Paşayev deyir:

- Oğlan, çalanı enli-dərin qazın, bəlkə özünüz düşdünüz.

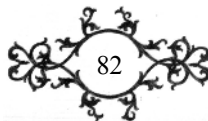
111. **Bu səhər də yuxudan kal qalxıb**

Gəncə Dövlət Pedaqoji İnstitutunun bir müəllimi hər səhər tezdən xaş yeməyə qaçırmış. Bir gün həmin müəllim ağzı sarmısaq-sirkə qoxuya-qoxuya, əznik vəziyyətdə əsnəyə-əsnəyə dəhlizdə gəzir. Müəllim yoldaşlarından biri soruşur:

- Gözümə birtəhər dəyirsən?

Sədnik müəllim fürsəti fəvtə verməyib deyir:

- Ə, yazıq o işdən ötrü bu səhər də yuxudan kal durub.

112. Sən də məndən yazmısan

Universitetin professoru Əli Mirzəyev Sədnik Paşayevlə görüşüb, xoş-beşdən sonra deyir:

- Bir məqalə yazmışam, orda adam dərdindən sən də adını çəkmişəm.

Sədnik müəllim deyir:

- Nə olar?! Adam adamdan yazar. Sən də məndən yazmısan!

113. Şükür Allaha

Bir məzun kurortda özünü çox yüngül aparır. Sədnik müəllim tez-tez onun üzünə baxır. Oğlan dillənir:

- Müəllim, sizin universitetdə oxumuşam. Ancaq sizin tələbəniz olmamışam.

Sədnik müəllim deyir:

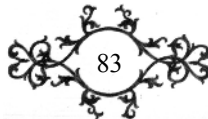
- Şükür Allaha. Bu xəcalətdən də belə qurtardıq.

114. Qalın kitablar yox, yadda qalan kitablar

Yoldaşlarından biri Sədnik müəllimə deyir:

- Sədnik müəllim, Bakıda folkloşünas həmkarlarımızdan birinin çox böyük, qalın kitabı çıxıb.

Sədnik müəllim:

- Bizə qalın kitab yox, yadda qalan kitab lazımdır.

115. O kişinin də qulağını doldurub

Molenkov qərar çıxarmışdı ki, kənd təsərrüfatı üçün mənfəət gətirmədiyinə və zərərlə işlədiyinə görə dağ rayonları aran yerlərinə köçürülsün.

Astafı Xanım bacı Sədnik müəllimin qabağını kəsib dedi:

- Ay Sədnik müəllim, sən bilirsən ki, dağ adamı aranda gül eləməz. Biçilmiş göy ot günün qabağında soluxan kimi, bu camaat da tərək olub gedəcək.

Nuru müəllim bundan əvvəl tez-tez deyirdi:

- Siz ki, kolxozun işinə ləng çıxırsınız, sizi bu yaylaqlardan sürgün etdirəcəm.

Xanım bacı yenə də Sədnik müəllimdən soruşdu:

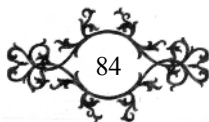
- Ay Sədnik müəllim, bu nə işdi?

Sədnik müəllim ciddi görkəm alıb dedi:

- Xanım bacı, Molenkov Qabaqtəpəni, Qabaqtəpə camaatını nə tanıyır? Yəqin ki, Nuru müəllim xəlvətə Moskvaya gedib, o kişinin də qulağını doldurub.

116. Sadıx kişi beş dəfə «bəli-bəli» desin

Pambıq yığımı vaxtı raykomun təcili bir iclası çağırılır. Büro üzvlərindən biri – İspalkomun sədri

Əbdülkərim Binnətov tapılmır. Binanın qaravulçusu Sadıx kişini onun dalınca göndərirlər. Rayonlararası «Mübariz» qəzetinin redaktoru Sədnik Paşayev dillənir:

- Yoldaş İbrahimov, Sadıx kişiyə əziyyət verməyin. Binnətovun sizə «bəli-bəli» deməkdən başqa sözü yoxdur. Sadıx kişi qoy otursun Binnətovun yerində. Binnətov bir dəfə «bəli-bəli» deyirsə, Sadıx kişi beş dəfə «bəli-bəli» desin.

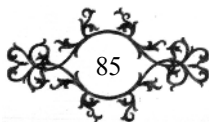
117. Məktubun bu başı da, o başı da «Muxtardır»

Sədnik müəllimin oğlu Səbutay Kiyev yaxınlarında hərbi xidmətdə imiş. Onu hərbi hissəyə keçid məntəqəsinə növbətçi qoyurlar. O, adam gələndə xəbər versin deyə, bir it götürür, adını da Muxtar qoyur. O, hər dəfə əsgərlikdən yazdığı məktubda qeyd edir ki, mənim yoldaşlarım növbə zamanı yatıb, dəfələrlə cəza alıblar. Burada Muxtar mənim ən yaxın köməkçimdir. Adam gələn kimi mənə yuxudan oyadır. Bir gün Sədnik müəllim atası ilə rastlaşır. Atası deyir:

- Sənin oğlanlarının içərisində ən sədaqətlisi Səbutaydır. Mənə atamın adını tez-tez yazır. Heç özünü atamın adının Muxtar olduğunu bilmirsiniz.

Sədnik müəllim başını tərpədir:

- Səbutayın məktubunun bu başı da, o başı da «Muxtardır».

118. İndi öküzün sayı beş oldu

Kəlbəcərdəki «Kommunist» kolxozunun dörd öküzü itir. Rayon fəallar yığıncağında, raykomun I katibi öz çıxışında qeyd edir ki, dörd kommunist öküz itib. İnzibati orqanlar axtarmır.

Sətrin yerini katibin yanlış oxuması, gülüşə səbəb olur.

Katib dayanır və deyir:

- Burada gülməli nə var?

Sədnik müəllim yerindən dillənir:

- Öküzün sayı dörd yox, beş yazılmalıymış.

119. Heç olmazsa...

Sədnik müəllimin tanıdığı bir adam avara-avara şəhərdə gəzirdi. Bir gün Sədnik müəllim onu dayandırır və soruşdu:

- Nə iş görürsən?

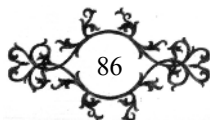
- Heç, müəllim, yenə avara-avara gəzirəm.

Sədnik müəllim deyir:

- Avara-avara veyilləndiyin bəsdir. Heç olmazsa əlli yaşından sonra bir işin qulpundan yapış.

120. Nə uşaq kimi ağlamaz, nə quzu kimi mələməz

Milis rəisi bir ferma müdirini gözləmə zalında saxlayır. Ferma müdirini bacısı redaktor Sədnik Paşayevin yanına gədir. Sədnik Paşayev milis rəisinə

zəng çalır və o adamların yaxşı adam olduqlarını deyir.

Milis rəisi cavab verir ki, - Bu bir qaranlıq məsələdir, aydınlaşandan sonra bir cavab deyərəm.

Sədnik müəllim qadına məsləhət verir ki, gedərsən kəndə, bir əmlək quzu kəsdirərsən, uşaq kimi belinə şəlləyərsən, düz birbaşa milis rəisinin evinə gedərsən. Sonra «uşağı» açıb çarpayının üstünə atarsan.

Belə də olur.

Milis rəisi və onun arvadı çox yalvarırlar ki, uşağını götür. Arvad deyir:

- Uşaq mənim qardaşımdan ki, artıq deyil.

Özü də sürətlə çıxıb milis idarəsinin qabağına gəlir. Milis rəisi çörək yeyir, çay içir. Baxır ki, uşaqdan səs-səmir çıxmadı. Deyir:

- Arvad, uşağın bələyini aç. Ölər, xataya düşərik. Bələyi açanda gözəl bir əmlək cəmdəyini görürlər.

Milis rəisi qeyri-iradi olaraq dillənir:

- Sən arvaddakı cəsarətə bax! Belə arvadın qardaşını həbs etmək olmaz.

Zəng edib, növbətçiyə tapşırır ki, o, ferma müdirini açıb, buraxın! Sonra da Sədnik müəllimə zəng edir ki, ferma müdirini buraxdım.

Sədnik müəllim deyir:

- Kişi, sən o, bələkdən ehtiyat etmə, nə uşaq kimi ağlayar, nə də quzu kimi mələyər.

121. At bizim qapıya niyə gəlmir

Yaylaq vaxtı fermalarda mal-qoyun sağılır, südü zavoda gətirmək çətin olur.

Odur ki, südü çalxayıb, yağ edirlər. Zavoda süd əvəzinə yağ verirlər.

Kolxoz sədrinin tapşırığı ilə fermadan prokurorun evinə gizlin yağ göndərirlər. Bu dəfə rayon mərkəzinə – zavoda təhvil vermək üçün yağı atla gətirirlər.

At sahibinin əlindən dartılıb çıxaraq düz prokurorun qapısına qaçır.

Sədnik müəllimi görən prokuror deyir:

- Axı, yağ bedonlarının mənim qapımda nə işi var?

Sədnik müəllim gülə-gülə cavab verir:

- At bu qapını yaxşı tanıyır. Yoxsa, bizim qapıya niyə getmir?

122. Oxucu qıtlığı var

Bir nəfər cızmaqaraçı Sədnik müəllimə rast gəlib deyir:

- Mən də qəzet açmışam.

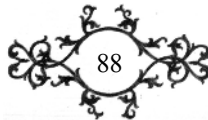
- Qəzetin nədən yazır?

- Başqa qəzetlər nədən yazır, o da ondan. Hər şeydən.

Sədnik müəllim deyir:

- Oxucunuz varmı?

- Yüz, iki yüz də bir. Ayrı-ayrı dostlara, təşkilatlara üz vurub veririk.

Sədnik müəllim deyir:

- Hələ qəzet satışı üçün çox bazar axtaracaqsınız. İndi köşklər çox adda qəzetlərlə doludur. Qardaş, qəzet boldur, bol. Oxucu qıtlığı var.

123. Uzaqda olsun, sağ olsun

Bir nəfər müfəttiş Daşkəsəni aran rayonlarından birinə dəyişib ora köçür. Sədnik müəllimlə görüşüb deyir:

- Məni soruşan varmı? Məndən ötrü darıxmırlar ki?

Sədnik müəllim deyir:

- Hamı deyir ki, sağ olsun, uzaqlarda olsun. Rayon təşkilatlarının, adamların qulağı yenicə dincəlib.

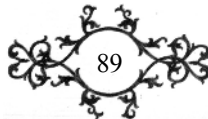
124. Belə getsə, kəndlər də boş qalacaq

Milis rəisi belə məlumat almışdır ki, adamlar saydan artıq mal-qoyun saxlayırlar. Milis rəisi rayona gələndə, camaat mal tövləsinin qapısını açıb, heyvanları meşəyə buraxırlar ki, o, heyvanları saya bilməsin.

Bu vaxt redaktor Sədnik Paşayev kəndə gəlir. Xanım bacı ona yaxınlaşıb deyir:

- Ay Sədnik müəllim, günümüzdə bax, qışın günündə hamı malı meşələrə buraxıb.

Sədnik müəllim istehzayla deyir:

- Xanım bacı, milis rəisi bir neçə ay da bu rayonda artıq qalsa Daşkəsənin nəinki tövlələri, hətta kəndləri də boş qalacaq.

125. Ürəkdən gələn söz beyində qalar

Bir məclisdə Sədnik müəllim öz şerlərini dönə-dönə əzbərdən deyir.

Məclisdə oturan şairlərdən biri deyir: - Mənim də yaxşı şerlərim var. Yadımda qalmır. Kitabım yanımda olsaydı oxuyardım.

Sədnik müəllim yenə atmacasından qalmır:

- Əziz qardaşım, ürəkdən gələn söz beyində qalar.

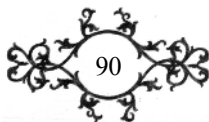
126. İmtahanı özün götürərsən

Kafedra müdiri xətrini çox istədiyi Sədnik müəllimə deyir:

- Ədəbiyyatşünaslığı sənə vermək istəyirəm, çətin olmaz ki?

Sədnik müəllim deyir:

- Tofiq müəllim, çətin olar, imtahanı özün götürərsən.

127. Məscidə yox, dağa inanırlar

Məscidin gəlmə mollalarından biri Sədnik müəllimdən soruşur:

- Sədnik müəllim, dağ adamları niyə məscid tikmirlər?

Sədnik müəllim deyir:

- Dağ adamları ən qədim türk tayfalarındandır. Onlar bu yerlərin ilk sakinləridir. Əcdadları kimi yenə dağa tapınırlar. Dağlar onlar üçün məsciddən daha müqəddəs, ülvi və ucadır. Onlar Qoşqarı, Kəpəzi, Murovu Allaha, Göyə, Günəşə daha yaxın bilirlər. Məscidə yalandan and içərlər, dağa yox.

128. Hələ Sibirdən qayıtmayıb

- Sədnik müəllim, əllinci illərdə atamla birgə rəhbər işlərdə işləmişiniz. Atam xeyirxah idimi, camaat atamı çoxmu sevirdi?

Sədnik müəllim deyir:

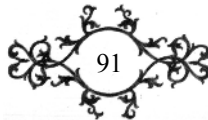
- Atan haqqında təkcə onu deyə bilərəm ki, onun Sibirə göndərdiyi adamlar hələ də qayıtmayıb.

129. Yəqin Yevlaxda yaşayırsan

Sədnik müəllim bir dostundan soruşur:

- İndi hardasan?

- A, qardaş, Bakı ilə Gəncənin arasında qalmışam.

Sədnik müəllim deyir:
- Yəqin Yevlaxda yaşayırsan.

130. Mən hardan bilim

Bir anasının oğlu bir neçə adamın içərisində Sədnik müəllimdən soruşur:

- Siz yaxşı folklorçu olarsınız, yoxsa Rüstəmzadə?

Sədnik müəllim deyir:

- Sən beş-altı kişinin oğlu ola-ola bunu bilməyəndən sonra, mən hardan bilim?!

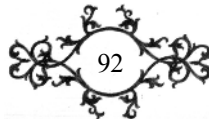
131. Deputatlıq

Gədəbəyin Söyüdlü kəndindən olan Qəşəm Sədnik ilə instituta bir qəbul olmuşdu.

Sədnik sinifkom idi. Hər imtahanda Qəşəm deyirdi ki, mənə «deputat» deyə çağır, çünki əllinci illərdə yaşlı müəllimlər deputatdan çəkinirdilər. Bu minvalla dördüncü kursa gəlib çatdılar. Qəşəm bildirdi ki, Sədnik «deputat» sözünü dövlət imtahanında da unutma.

Sədnik öz tələbə yoldaşına dedi:

- Qəşəm, bu dörd ildə deputatlıq müddəti qurtarmadı?

132. Sağ qalmazdın

Sədnik müəllimə şair İsmayıl Ağayev dedi:

- Sədnik müəllim, eşitmişəm ki, sən Bakıda həkim Nürəddin Rzayevlə tanışsan, məni onun yanına apar, ürəyimi bir yoxlasın.

Nürəddin Rzayev söhbət əsnasında dedi:

- Gəncədə yaxşı ürək həkimi var, Arxaf.

- Bəs nə üçün onun yanına getməmişən?

- Beş ildir gedib-gəlirəm, heç bir xeyri də yoxdur.

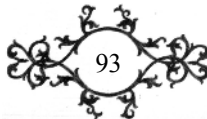
Həkimin pərt olduğunu görən Sədnik müəllim dillənir:

- Elə demə, İsmayıl, xeyri olmasa indiyə qədər sağ qalmazdın.

133. Gedib görəcəm...

Həşəm müəllim Güney Yurda eşşəyi hörükləyir. Hörükdən eşşəyi açmaq yaddan çıxdığı üçün, yazıq eşşək kəndirə dolaşır və boğulub ölür. Həşəm müəllim eşşəyin dərisini soyub çiyinə alır. Sədnik müəllimlə birgə qanıqara evə qayıdır. Sədnik müəllim deyir:

- Həşəm, qəm etmə, bəlkə gedəndə görəcəm ki, eşşək tayanın üstündə ot yeyir.

134. Üç kişidən biri sənsən

Sədnik müəllim Daşkəsən rayon qəzetinin redaktoru işləyərəkən Qabaqtəpə kəndinə gedir. Kənd orta məktəbinin təsərrüfat müdiri deyir:

- Tanıyırsanmı, Sədnik müəllim, bu rayonda anasının adı ilə çağrılan üç kişi var. Biri Xoşbulaq kolxozunun zootexniki Nabatoğlu İlyas, biri Əmirvar kəndinin kolxoz sədri Gövhəroğlu İbrahim, biri isə qarşınızda dayanan Hürnisə oğlu Məhəmməd.

Sədnik müəllim:

- Rayonda atasının adı ilə tanınan məşhur kişi tanımırısan?

- Müəllim, onları otuz yeddinci ildə seçib güllələdilər.

Sədnik müəllim:

- Deməli, rayonda salamat qalan üç kişidən biri sənsən.

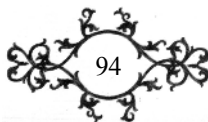
135. Fikir vermə, müəllimdir

Universitetin bir müəllimi ilə Sədnik müəllim bir idarəyə gedir. İçəri daxil olurlar. Sədnik müəllim otaqdakılarla salamlaşır və ayaq tərəfdə əyləşir. O biri müəllim isə salamsız-kələmsiz keçib başda əyləşir. Otaqdakılardan biri həmin müəllimin bu hərəkətinə əsəbləşir və deyir:

- Ay Sədnik müəllim, yoldaşın heç salam da vermədi...

Sədnik müəllim:

- Fikir vermə, müəllimdir.

136. Gündə bir havaya oynayırsan

Sədnik müəllim ağılı kəsən gündən toydamağarda ancaq «Ruhani» havasını oynayır. Gəncə toylarında «Ruhani» çalınarkən elə zənn edirlər ki, Sədnik müəllim üçün çalınır.

Sədnik müəllimin qohumlarından biri toy toğlusu kimi ortaya çıxıb deyir:

- Bir «Ruhani» havası çalın.

O, qollarını qaldırıb oyuna başlayanda Sədnik müəllimin oğul nəvəsi – Simran qaça-qaça onun qabağını kəsib deyir:

- Oynama, Sədnik babamın havasıdır.

Sədnik müəllimin qohumu ucadan dillənir:

- Sədnik müəllim, nəvən məni oynamağa qoymur, babamın havasıdır deyir.

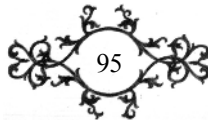
Sədnik müəllim ciddi halda deyir:

- Ayə, üç yaşına yenidən keçmiş uşaq mənim havamı tanıyır, sən tanımırsan. Adam sümüyünə düşən havaya oynayır. Əlli ildir ki, mən bir havaya – «Ruhani» havasına oynayıram. Sənsə sümüyünə düşdü-düşmədi gündə bir havaya oynayırsan.

137. İkindsindən biri olacaq

Astafılı Xanım bacı hamilə idi. Demək olar ki, ayının-gününün içində idi. Nuru müəllimlə Bakıdan Qabaqtərə kəndinə göndərilmiş Abbas həkim söhbət edirdilər. Xanım bacı hamı ilə zarafat edirdi. Nədənsə Sədnik müəllimə girişmirdi. Xanım bacı deyir:

- Nuru müəllim, mənim nəyim olacaq?

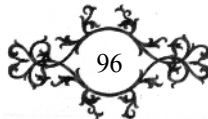
- Oğlun!
Xanım bacı dedi:
- Həkim, bəlkə, sən deyəsən, nəyim olacaq?
- Qızın!
Xanım bacı deyir:
- Bax kimin sözü düz çıxmasa, ərim
Qurbanəlinin adından söyüş yazıb göndərəcəm.
Sədnik müəllim söhbətə müdaxilə eləyib deyir:
- Xanım bacı, onların heç biri düz demir.
İkisindən biri olacaqdır.

138. Xalı üstündə Koroğlu döyüşü

Sədnik müəllim Qazaxıstana və Orta Asiyaya aşiq sənəti ilə tanış olmaq üçün səfər edir. Qazaxıstanda aşığa akın və jırçı (yırçı), saz əvəzi çalğı alətlərinə dombura, Türkmənistanda və Özbəkistanda aşığa baxşı, çalğı alətinə isə dütar deyirlər.

Sədnik müəllim müşahidə edir ki, Qazaxıstanda və Özbəkistanda aşıqlar oturub saz havası çalırlar. Sədnik müəllim Türkmənistana gəlir. Aşqabadda baxşı Yağmur və Beqli xalının üstündə bardaş qurub «Koroğlunun at oynadışı», «Yıldızdağ Koroğlu» və «Koroğlu küyü» havalarını ifa edirlər. Sədnik müəllim deyir:

- Koroğlu davaya gedəndə bir əlində saz, bir əlində qılınc gedir. Azərbaycanda hər aşiq yox, meydan aşığı meydanda «Cəngi» havası çalanda elə bilirsən aşiq məclisə yox, döyüşə girib qılınc oynadır, tükün ürəşir, geri-geri çəkilirsən, bəlkə bizim aşıqları

ayağa qaldıran hər bə-zorba havaları və Koroğlu havaları olmuşdur.

Türkmən qardaşlar, Xalı üstündə bardaş qurub «Koroğlu Cəngi»si çalmaq olmaz. Yavaş-yavaş ayağa qalxıb sazı sinəyə qaldırıb, meydan sulamaq lazımdır. Bilmək lazımdır ki, xalı üstündə Koroğlu döyüşü ola bilməz. Koroğlu nəinki sazı sinəsinə, Qıratın belinə çıxarmışdı.

139. İtinin də səsi xoş gəlir

Daşkəsən rayon Qazaxyolçular kəndindən olan Eyyub əsgərlikdən qayıdır. Bir ay, para ay keçəndən sonra tay-tuşları ilə söhbət zamanı deyir:

- Bu kənddə kimin itinin səsi yaxşıdır?

Sədnik Paşayev deyir:

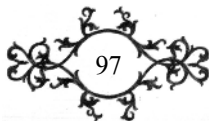
- Eyyub, Cabbar kişinin itinin səsi yaxşıdır. Sən onun qızı Kübranı sevir sən, ona görə də kişinin itinin də səsi sənə xoş gəlir.

140. Xoruz kimi banlamaq yaxşıdır

Sədnik Paşayev hələ birinci kursda oxuyarkən tələbələrin ümumi yığıncağında söz alıb tribunaya qalxır. Qamaşmadan alovlu-alovlu danışmağa başlayır:

- Biz tələbələr ilk gündən yaxşı oxumalıyıq. Müəllimlərdən də yaxşı dərs deməyi tələb etməliyik.

Dördüncü kurs əlaçısı olan Əli yerindən dillənir:

- Hələ birinci kursdan tribunada xoruz kimi banla, sonrasını görürük.

Sədnik Paşayev onu cavabsız qoymur:

- Yaxşı oğlan, yerdə toyuq kimi qığıldamaqdansa, tribunada xoruz kimi banlamaq yaxşıdır.

141. Dağın da dağ boyda ürəyi var

Sədnik müəllim Təbriz səfərində qəribə hisslər keçirirdi. Azərbaycan Astarasını keçir. Arazın üstündə dayanır, ətrafı seyr edri. Araz çayında üzüşən ördəklərə, qazlara baxır. Başını qaldırıb yuxarı baxanda başı qarlı Savalanı görür. Sədnik müəllimin ürəyi dolmuşdu, gözlərindən qeyri-ixtiyari yaş gəlirdi. O, ağlayanda Savalan da ağlayırdı.

*Sən mənim Tanrımsan dağlar içində,
Sədnikin sən boyda dağ var içində.
Kim belə dərdini ağlar içində,
Qananlardan gəl soruşaq, Savalan.*

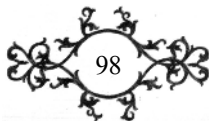
Sədnik müəllim Arazla, Savalanla, Təbrizlə görüşdü, həsrətinə son qoydu, vüsala yetişdi, gözləri güldü. Baxdı ki, Savalan da gülür.

Sədnik müəllim Təbriz aşıqları ilə görüşdü, öpüşdü. Yenə də zarafatından qalmadı:

- Sizdə nə Savalanın kədəri boyda kədər, nə də sevinci boyda sevinc görmədim.

Yumruğunu göstərdi:

- Bax, hər bir insanın ürəyi bu boydadır.

Sonra iki qollarını gen açdı:

- Savalanın ürəyi isə bax, bu boydadır.

Doğrudan da, insan ürəyi kiçik, dağın da dağ boyda ürəyi varmış.

142. Dədə Qorqudun rəsmi təbiət çəkib

Sədnik müəllim türk dünyasının folklorşünasları ilə Ankaradan Cəlaləddin Ruminin vətəni olan Konyaya gedirdi. Maşın əvvəlcə İlhara vadisi bərabərində, sonra da Hasan dağının yaxınlığında dayandı. Burada giləs meyvəsinin sərgisi keçirilirdi. Qonaqlara giləs nübarını hədiyyə etdilər.

Konyadakı Cumhuriyyət Universitetinin tanınmış professoru Saim Sakaoğlu Sədnik müəllimdən soruşdu:

- Siz Türkiyəyə dəfələrlə səfər etmişiniz, elmi simpoziumlarda olmuşunuz, iri şəhərlərini gəzmişiniz, yaddaşıınıza hopan, sizi bərk ilgiləndirən, mütəəssir edən nədir?

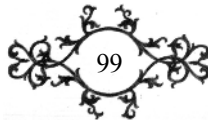
Sədnik müəllim qeyri-ixtiyari dilləndi:

- Bax, qarşımızdakı Hasan dağı.

*Hasan dağı çatal-matal,
Qayasında aslan yatar.*

Sonra üzünü Saim Sakaoğluna tutub deyir:

- Hörmətli professor, görürsənmi Hasan dağının başı tamam qardır, sinəsi, yal-yamacı isə əlvan-əlvan, rəngarəng güllərlə, çiçəklərlə bəzənmişdir. Vadisindən

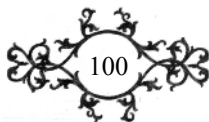
çay axır, bir dağa diqqətlə bax, hikmət dünyası olan Dədə Qorquda bənzəyir, sanki rəssam təbiət, heykəltəraş təbiət bu dağın timsalında Dədə Qorqudun obrazını yaratmışdır. Rəssamlarınız, heykəltəraşlarınız Dədə Qorqudun obrazını yaratmaq xəyalına düşsələr onları buraya gətirin. Unutmayın, deyin ki, Hasan dağında Dədə Qorqudun obrazını ilk dəfə Sədnik Paşa Pirsultanlı kəşf etdi.

143. Dədə Qorqud özünə məqbərə tikməyəcəkdi ki

Sədnik müəllim Dərbənd səfərində Dərbənd qalalarını, Qumrunun qəbrini və başqa yerləri ziyarət edir. Din xadimi molla Fazilin köməyi ilə köhnə qəbristanlıqları gəzib Dədə Qorqud qəbrinin yerini tapır. Qəbrin üstündə mamırlı daş yığınınə rast gəlir. Sədnik müəllim televiziyada çıxış edir. O, öz çıxışında təklif edir ki, bir kərpic də, bir daş da tarixi nişanədir. Dədə Qorqud özü-özünə məqbərə tikə bilməzdi. Bunu indiki nəsillər etməlidir. Sədnik müəllim öz sözlərini belə tamamlayır.

«Bir dəfə Molla Nəsrəddin axşam suya baxanda Ayı suda görür. Ayı sudan qaldırmaq üçün çırmanıb suya girir, əlini suda gəzdirir, bir qaya tapır. Qayanı dartır ki, Ayı göyə qaldırsın. Dalı üstə yığılır. Baxır ki, Ay göydədir. Deyir:

- A sənə qurban olum, səni qaldırdım, özüm yığıldım».

Nə Molla Nəsrəddin kimi arxası üstə yıxıldım, nə də Dədə Qorqud məzarı üstündə məqbərə tikdirə bildim.

144. **İndi də başqa işdə başınızı qatın**

Sədnik Paşayev rayonlararası «Mübariz» qəzetinin redaktoru işləyərkən yerlərdə ştatdankənar müxbirləri seçməyi foto-müxbir Məhərrəm Əliyevə tapşırır. Şərt belə olur. Müxbirlər qəzet səhifələrində çıxış etsin, özünün həqiqi qələm sahibi olduğunu təsdiq etdikdən sonra onlara vəsiqə verilsin. Redaktor ştatdankənar müxbirləri vəsiqə verən zaman tanıyır.

O zaman qəzet Goranboyda idi. Sədnik müəllim Gəncədən Goranboya gələndə Dəliməmmədli qəsəbəsinin bərabərində 2 nəfər əl qaldırır ki, bizi də götürün. Sədnik müəllim sürücü Qara Mustafaya deyir:

- Bunları götür, lakin bizim söhbətimizə müdaxilə etmə.

Onlar maşına əyləşirlər.

Yolda Sədnik müəllim onlardan soruşur:

- Nə işin sahibisiniz?

- Heç bir. Neçə aydır ki, başımızı «Mübariz» qəzetinə qatmışıq.

Sədnik müəllim soruşur:

- Necə yəni, «Mübariz» qəzetinə qatmışıq?

- «Mübariz» qəzetinə ştatdankənar müxbirlik edirik.

Sədnik müəllim soruşur:

- Qəzetlə dolana bilərsinizmi?

- Hə, işin çəmini təzə-təzə öyrənirik, bala-bala da dolanırıq.

Goranboya çatanda, Sədnik müəllim sürücüyə işarə edir ki, bunları redaksiyaya çatmamış düşürsün.

Handan-hana müxbirlər gəlib çıxır. Qapını döyüb, redaktorun otağına daxil olurlar.

Sədnik müəllim soruşur:

- Siz kimsiniz və nəyə gəlmisiniz?

Onlar bildirirlər ki, «Mübariz» qəzetinin ştatdankənar vəsiqəsini almağa gəlmişik.

Sədnik müəllim deyir:

- Biz sizinlə yolda – maşında tanış olduq. Qəzet baş qatmaq yeri deyil, indi də gedin başınızı başqa yerdə qatın, dolanışığınızın çəmini orda axtarın.

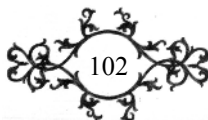
145. **Bankda hesabınız, seyfdə möhrünüz varmı**

Sədnik müəllim Kəlbəcər rayon qəzetinin redaktoru idi. Həmin dövrdə Həbib Əhmədov da raykomun təbliğat-təşviqat şöbəsinin müdiri işləyirdi. Aralarında böyük səmimiyyət vardı. Hərdən Həbib Əhmədov Sədnik müəllimdən redaksiyanın maşını alıb, kəndlərə gedirdi. Sürücü Məmmədlə Həbib müəllim arasında nəsə söhbət gedir. Sürücü aralarındakı sirri saxlaya bilməyib soruşur:

- Sədnik müəllim, sizin vəzifəniz böyükdür, yoxsa, Həbib müəllimin?

Sədnik müəllim mətləbi anlayır və deyir:

- Məmməd, bu dəfə də avtomasını verəcəm kəndə gedin, bu şərtə ki, ondan yolda soruşasan,

Həbib müəllim, sizin də Sədnik müəllim kimi bankda hesabınız, seyfdə möhrünüz varmı?

146. Ağlımız

Sədnik müəllimin ikinci oğlu Sabutayın toy mağarının qurulmasında ağsaqqallığı atası edirdi. Mağar qurulub hazır olanda atası Sədnik müəllimi çağırıb dedi:

- Gəl, bax gör mağarda nə çatır, nə çatmır?

Sədnik müəllim cavab verir:

- Çox sağ olun, hər şey yerli-yerindədir. Ancaq bircə şey çatışmır, onu da düzəltmək mümkün deyil.

Atası təəccüblə soruşur:

- Sədnik, çatışmayan nədir?

Sədnik müəllim gülə-gülə deyir:

- Ağlımız.

147. Doğrudan da

Sədnik müəllim tanış ailədən olan iki gənc oğlanla yolda qarşılaşır. Salam-kəlamdan sonra Sədnik müəllim soruşur:

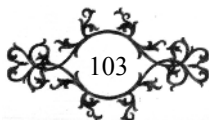
- Babanızın iki mərtəbə evi vardı, necə oldu?

Oğlanlardan biri cavab verir:

- Babamız evini oğlanlarına yox, qızına vəsiyyət etdi. Qız isə mülkü satdı.

Sədnik müəllim deyir:

- Doğrudan da, yazıq kişi hələ sağlığında yurdunun boş olduğunu bilirmiş.

148. İmzalı yazılarınız da bir şey deyil

«Mübariz» qəzetinin ştatdankənar müxbiri Çıraqov deyir:

- Müəllim, bu yaşa gəlmişəm, bir dənə də imzasız yazı yazmamışam.

Sədnik müəllim deyir:

- Heç imzalı yazılarınız da bir şey deyil.

149. Dava erkək davasıdı

Qazaxyolçular kəndində iki əmioğlu vardı. Onlardan Həsən kişi kənd sovetinin sədri, Həsənqulu isə kolxoz sədri idi. Hər axşam onlar kef məclisi açır, gündüz isə əmioğlular gözdən pərdə asmaq üçün dalaşardılar. Bir gün Qəşəm müəllim dizinə çırpı-çırpı gəlir:

- Sədnik müəllim... Sədnik müəllim, iki əmioğlu bir-birini qırdı. Həsən kişi elə söyürdü... elə söyürdü...

Sədnik müəllim, təmkinini pozmadan soruşur:

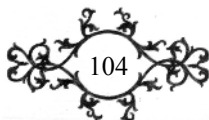
- Müəllim, kolxozun ferması harda yerləşir.

- Güney yurdda.

- Kefini pozma, Güney yurddan gələn erkək bu gecə onları barışdırar.

150. Bir ayı qırx gün çıxır

«Kommunist»in xüsusi müxbiri Abbas Rəcəbli pensiyaya çıxandan sonra Sədnik müəllimlə birlikdə

«Mübariz» qəzetində işləyirdi. Abbas Rəcəbli müxbir kimi tez-tez rayonlara ezamiyyətə gedirdi. Əməkdaşlardan biri Abbas Rəcəbliyə deyir ki, Ezamiyyətə gedəndə günə-gün yazdırma, günlərin sayını artır.

Abbas Rəcəbli hara ezamiyyətə gedirsə, günləri artıq yazdırır. Ayın axırında Sədnik müəllim Abbas Rəcəblinin ezamiyyət vərəqələrinə baxır, hesablayır, iş günü bir yana onun ezamiyyət günləri qırx günə çatır. Sədnik müəllim deyir:

- Abbas əmi, ay 28-dən, 29-dan, 30-dan, 31-dən olur. Amma mən ayın qırx gün olmasını görməmişəm.

151. Dilimin ucuna elə birinci sənin adın gəldi

Sədnik Paşa xəstələnmişdi. Həmkarı Rüstəm Rüstəmzadə ona zəng etdi:

- Ə xalaoğlu, deyirlər xəstələnmişən, indi necəsən?

Sədnik Paşa cavab verdi:

- Xalaoğlu, möhkəm xəstələnmişdi. Ölüb getmişdim. Birtəhər özümə qayıtdım. Əzrail sinəmə çökmüşdü. Mən al dillə, yalvar-yaxarla sinəmdən düşürdüm. Amma qabağıma bir şərt qoydu ki, onda əvəzinə bir adamın adını de.

- Bəs kimin adını dedin?

- Bağışla, ay Rüstəm, dilimin ucuna birinci sənin adın gəldi,!..

152. Pənahı çağırın

Sədnik müəllim Dəşkəsəndə redaktor olarkən qəribə bir hadisə baş verir. Qabaqtərə sovetliyinin Tapan kəndində bir gecə Sarıhüseynli və Bağırılı tayfası səhərə qədər atışirlar. Hər iki tərəfdən yüngül və ağır yaralananlar olur. Sədnik müəllim hər iki nəsillə yaxın dost idi. O, da bu hadisəni eşidib kəndə gəlir. Kimsə deyir:

- Nuru müəllimi çağırın, Sədnik müəllimlə gedib onları barışdırınlar.

Sədnik müəllim həmin adamın sözünün ağzında qoyur:

- Həqiqətən onları bir-birinə qırdırmamaq və ya sülh yaratmaq fikriniz varsa, Nuru müəllimi yox, gedin Tapan kəndindən Pənah kişini çağırın. Mən ali məktəbdə professor Davud Hacıyevin tələbəsi olmuşam. O, mənə barışdırmağı yox, dalaşdırmağı öyrədib. Yəqin ki, Nuru müəllimin də belə bir müəllimi olub. Nuru müəllimlə bizim peşəmiz dalaşdırmaqdır, barışdırmaq deyildir. Barışdırmaq Pənah kişi kimi ağsaqqalların işidir.

153. Muştuluqçuna nə deyim

Sədnik müəllimin ilk oğul övladı olanda yaxın qohumu olan bir qadın muştuluğa gəlir. Oğlan böyüyür, məktəbə gedir. Lakin məktəbdə və məktəbdən kənarında uşaq şuluqluq edərdi. Qonşulardan biri şikayətə gələndə ki, oğlun məktəbdə

mənim uşağımı döyüb, Sədnik müəllim hər dəfə ucadan deyirdi:

- Bacı, mən bu uşağın muştuluqçusuna nə deyim?

Bir gün çox yaxınlıqda yaşadığından Sədnik müəllimin təkrar-təkrar dediyi bu sözləri muştuluqçu qadın eşidir. Axır bir gün dillənir:

- Ay Sədnik müəllim, oğlunun muştuluqçusuna söyürsən? Nə olar bir dəfə də öz muştuluqçuna söyəsən.

Sədnik müəllim deyir:

- Xala qızı, vallah, öz muştuluqçumu tanımıram.

154. Ustası kimi usta olanda alar

Sədnik müəllim yaxın bir qohumunun oğlunu maşın matoru yığan bir ustaya şagird verir. Ustadan çox xahiş edir ki, uşağa sənəti yaxşı öyrətsin. Bir neçə aydan sonra, ustanın yanına gedir. Usta fəxrlə deyir:

- Sədnik müəllim, uşaq çox fərasətlidir. Bax, o maşını o, təmir edib, maşın sahibi də burdadır. Çox razılıq edir.

Usta harasa gedir. Maşın sahibi oğlana əlli manat mükafat olaraq pul verir. Oğlan da götürür.

Usta gəlib çıxır. Sədnik müəllim ciddi görkəm alır:

- İndicə götürdüyün əlli manatı çıxar, ustana ver. Sonra maşın sahibinə və oğlana deyir:

- Bala, sən sənət öyrənməyə gəlmisən, pula öyrənsən, yarımçıq sənətkar olarsan. Sənətini kamil öyrən. Pulu ustan kimi usta olanda alarsan.

155. Sənətin birini öyrənib, birini yox

Daşkəsənin Qabaqtəpə kəndinə elektrik işığı çəkirlər. Bu kənddən olan Dolxan Muxtar oğlunu rayon mərkəzində olan Baris adlı məşhur sənətkarın yanına gətirir və deyir:

- Baris, al bu bir inəyin puludur. Oğluma mantyorluq öyrət.

Muxtar kişi, iki aydan sonra oğlunu yoxlamağa gəlir və soruşur:

- Baris, oğlum elektrik işini öyrənibmi? Kəndimizdə mantyorluq edə bilərmisi?

Baris deyir:

- Muxtar kişi mənim iki sənətim var. Hələ mantyorluğunu yox, birinci sənətimi öyrətmişəm.

Muxtar kişi soruşur:

- Hansı sənətdir, ay Baris?

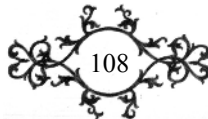
Söhbətə qulaq asan Sədnik müəllim işə müdaxilə edərək dillənir:

- Muxtar əmi, Baris yaxşı vurandı. O, oğluna araq içməyi öyrədib, mantyorluq işə hələ durur.

156. Dağlar da sənə peşkəş

Bir gün Sədnik müəllim Xoşbulaq yaylağında Pedaqoji Məmmədi görür. Onunla səmimi görüşür. Pedaqoji Məmməd gileyli-gileyli deyir:

- Mən bilmirəm bu nə insanlıqdır?! Mənim institutda oxuyarkən çox hörmət etdiyim bir məzun atdan düşüb, boynumu qucaqlayıb, məni öpdü. Qollarını gen açaraq dedi:

- Məmməd müəllim, bu dağlar da sənə peşkəşdi.
Bu sözü deyib, atını minib getdi və qayıtmadı.
Sədnik müəllim deyir:
- Məmməd müəllim, bu dağlar nə sənindi, nə də onun bir-birinizə peşkəş verəsiniz? Bəri gəl, gedək kababımızı yeyək.

157. Cərrah salamat barmağını kəsib

Sədnik müəllim fotomüxbir Rəcəb İsmayılovla bir yerdə işləyirdi. O, Sədnik müəllimə bildirir ki, xəstə barmağım məni çox incidir. O bir cərrah tərəfindən kəsilməlidir. Sədnik müəllim məsləhət görür ki, cərrah Subutay məşhur sənətkardır. Hamı razılıq edir. Qoy bu əməliyyatı o, aparsın.

Bu məqsədlə onlar 3 №-li xəstəxanaya gəlirlər. Xəstəxanada qarşılmasına uca boylu, ağ xalətli, orta yaşlı bir kişi çıxır. Rəcəb müəllim deyir:

- Sədnik müəllim, bu bizim həmyerlimizdir, özü də cərrahdır.

Cərrah Rəcəbin barmağında əməliyyat aparır və gipsə qoyur.

Aradan bir neçə müddət keçir, Rəcəbin barmağını gipsdən çıxarırlar.

Rəcəb qışqırır:

- Müəllim, cərrah xəstə barmağımı yox, salamat barmağımı kəsib.

Sədnik müəllim təskinlik verərək deyir:

- Eyib etməz, Rəcəb, o biri barmağını da kəsər. Cərrah öz həmyerlidir.

158. Qabaqtəpənin Boz dağ arısı

Sədnik müəllim, «Mübariz» qəzetinin redaktoru olanda səhər lap tezdən məsul katib Əvəz Həsənovun üzüm bağına girir.

Əvəz müəllim eyvandan qışqırır:

- Ay adam, tufəng yanımdadır, əlimdən xata çıxar.

Sədnik müəllim, başqa bir səsle dillənir:

- Əvəz müəllim, Qabaqtəpənin Boz dağ arısıdır, üzümdən şirə çəkir.

Əvəz yenə qışqırır:

- Dillən görüm kimsən? Əlimdən xata çıxar.

Sədnik müəllim gülə-gülə cavab verir:

- Əvəz, sənin cəsarətini mənə deyiblər. Hətta deyiblər ki, Rəhimli kəndi yaxınlığındakı qəbristanlıqdakıların yarısını sən qırmısan.

159. Kərəm kimi

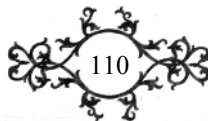
Dursun bacı «Mübariz» qəzetinin işçilərinə otaqda çay verirdi. Qəzetin əməkdaşı Abbas Rəcəbli zarafatyana deyir:

- Yandıq, ay Dursun, Kərəm kimi.

Sədnik müəllim soruşur:

- Dursun bacı, Kərəm çaydan, sudan ötrü yanıb, yoxsa...

Dursun çayları yerə qoyub Mərkəzi Komitənin məsul nümayəndəsi Müslüm Murtuzayevə şikayətə yollanır. Sədnik müəllim böyük yalvar-yaxarla

Dursunu şikayət etməyə qoymur. Sədnik müəllim deyir:

- Abbas əmi, yenə mən, gördün?

- Gördüm, bala, gördüm. Birincini də gördüm, ikincini də.

Sədnik müəllim deyir:

- Abbas əmi, biləsən ki, hər kəsin ağzının danışığının senzurası olmalıdır.

160. **Öz Mərkəzi Komitəmizə**

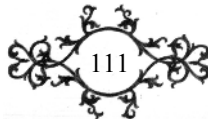
Sədnik Paşayev rayonlararası «Mübariz» qəzetinin redaktoru olanda Sabir Hacıyev də şöbə müdiri idi. Sabir Hacıyev Sədnik Paşayevin hansı xüsusiyyətini isə sevmirdi. Onlar həтта Goranboydan Gəncəyə gəlib-gedirdilər. Bir şəhərdə yaşayırdılar. Buna baxmayaraq, Sabir Hacıyev inadından dönmürdü, elə hey deyirdi:

- Səndən, yazacam.

Axır bir gün Sədnik müəllim Sabir Hacıyevə sözünü deməli oldu:

- Yaxşı, qardaş, mənə nə çox qorxudursan? Yazacaqsan öz Mərkəzi Komitəmizə. Öz Mərkəzi Komitəmizdən gəlib özümüzü yoxlayacaqlar, gələnləri də özümüz yola salacayıq. Burda çətin nə var? Yuxarılarda beş dostumuz varsa on olacaqdır.

161. **Leyla Bədərbəylinin, ya da Qaçaq Kərəmin tayfasından bir qız alaydım**

Sədnik müəllim İbrahimxəlil dayısından soruşur:

- **Dayı, niyə üç arvad aldın?**

- Bacıoğlu, əvvəl Pənbəyi aldım. İri cüssəli bir qadın idi. Dedim, mənə bir pəhləvan oğlan doğar, doğmadı. Sonra Sonanı aldım. Güzəl idi. Dedim mənə bir dünya gözəli qız doğar. Doğmadı. Sonra da bu Şövkət yengəni aldım...

Sədnik müəllim dayısının sözünü kəsərək deyir:

- Dayı, belə ki, pəhləvan oğlan istəyirdin gərək Qaçaq Kərəmin nəslindən, dünya gözəli qızın olsun deyə Leyla Bədirbəylinin nəslindən alaydın.

162. Ayə, yalanın iyi qalıb, çiçəklərin yox

Qışın çilləsində Sədnik müəllimin yadına Xoşbulağın qarın yağı düşür. Yazın əvvəlində inək yağını qoyun qarnına qoyurlar deyir, yetişir, ağzını açanda Xoşbulağın yaz çiçəklərinin ətrini verir.

Sədnik müəllim soruşur:

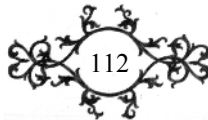
- Kimdə Xoşbulağın qarın yağı var? Bir kişi əl eləyir, məndə var, məndə.

Sədnik müəllim yağa baxır və deyir:

- Bu Xoşbulaq yağı deyil. Bu dükan yağdır. Yağda dağ çiçəklərinin ətri hanı?

- A bala, yazdan qışa çiçəklərin iyi qalar?

- A kişi, niyə yalanın iyi qalıb, çiçəklərin yox?

163. Arını da anda çəkmək olmaz

Sədnik müəllim tanıdığı bir adama pul verir ona Qabaqtəpə balı alıb gətirsin. Bir il keçir həmin adam gəlmir. Sədnik müəllim bir il sonra həmin adamla rastlaşır. Həmin adam dilini işə salır: - A müəllim, keçən il o gördüyün dağların gülü, çiçəyi, bulaqlarının suyu qurudu, bal olmadı.

- A kişi, sən kimi aldadırsan? Qabaqtəpə Boz arısı dumanlı, çənli gündə də işə çıxır, yaxın dağlarda yem olmasa uzaqlara uçar, meşələrdən, dağlardan yem toplayıb qayıdır.

- Allahın canı üçün, bal olmadı, kişi, mənə inan.

- Qoşqara and iç, inanım.

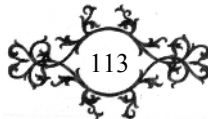
- Daha Qoşqarı niyə anda qoşum?

- Arı da peyğəmbər süfrəsidi. Onun haqqında da yalan danışmaq, onu da anda çəkmək olmaz.

164. Sən deyən bitkilər bu dağlarda bitmir

Daşkəsən rayon Partiya Komitəsinin iclas zalı ağzınacan adamla dolmuşdu. Mərkəzi Komitənin məsul nümayəndəsi sözə başladı:

- Yoldaşlar! Sentyabr plenumunda Xruşşov yoldaş təklif vermişdir ki, rayonların iqtisadiyyatını qaldırmaq üçün yeni sahələri hərəkətə gətirmək, təsərrüfatın xeyrinə ağıllı təkliflər irəli sürmək lazımdır. Mən təklif edirəm: «Daşkəsən rayonunda

çay plantasiyalari salınsın, portaqal, mandalin və limon yetişdirilsin».

Redaktor Sədnik Paşayev söz alıb ayağa qalxır:

- Yoldaş Həsənzadə, mən Xruşşovun plenumda söylədiyi nitqini oxumuşam, onu ürəkdən alqışlayıram, lakin siz təklif etdiyiniz heç biri Daşkəsən dağlarında bitmir.

165. Bir klub peyda olar

Qulam Həsənzadə həm Daşkəsəndən Ali Sovetə deputatlığa namizəd götərilmiş, həm də rayon partiya komitəsinin birinci katibi seçilmişdi. Həsənzadə Dəstəfur seçiciləri ilə görüşə gəlir. Onu zəhmətkeşlər Əhmədli kəndinin alt yanında, Gəlin qayasının bərabərində zağara-zurna ilə qarşıladılar. Katib kənd klubuna daxil olanda dedi:

- Bina nə bərbad haldadır. Biz yeni klub tikməliyik.

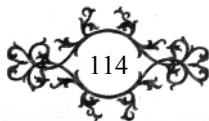
Katib il yarımından sonra görüşə gəldi və soruşdu:

- İclası harada keçirək?

Sədnik Paşayev kəndin ortasında boş yeri göstərərək dedi:

- İclası bu yeni klubda keçirək, yoldaş katib! Nağıllarımızda bir gecənin içərisində dənizin ortasında bir qala-qəsır yapılır. Qəsirin içindəki xanım bir kəkili qızıl, o biri kəkili gümüş oğlan doğur. Günəş o qala-qəsirin üstündən doğurmuş.

Bir kənd klubu raykomun əlində nədir ki, sidqi ürəkdən arzu etsəniz, bir an içində dənizdə qala-qəsır yaranan kimi, Dəstəfur kəndinin ortasında da bir klub peyda olar. Hələ istəsəz orada iclas da keçirin, üstəlik şənlik də.

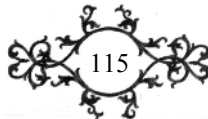

Sədnik Paşayevin – Sədnik Paşa Pirsultanlının kitablarının

Siyahısı (ixtisarla)

I. Kitablar

1. Lalə (Aşığı Bəsti), Gənclik, Bakı, 1969
2. Yaşayan əfsanələr, Gənclik, Bakı, 1973
3. Xəstə Qasım, Gənclik, Bakı, 1975
4. Yurdumuzun əfsanələri, Gənclik, Bakı, 1976
5. Nizami və folklor, Bilik, Bakı, 1976
6. Yanardağ əfsanələri, Gənclik, Bakı, 1978
7. Azərbaycan xalq yaradıcılığının inkişafı, Bilik, Bakı, 1981
8. Nizami və xalq əfsanələri, Gənclik, Bakı, 1983
9. Bayatılar (top. V. Vəliyev, S. Paşayev), Yazıçı, Bakı, 1985
10. Azərbaycan əfsanələrinin öyrənilməsi, Bilik, Bakı, 1985
11. Azərbaycan xalq əfsanələri, Yazıçı, Bakı, 1985
12. Azərbaycan mifoloji mətnləri, Elm, Bakı, 1988 (Toplayanlar Sədnik Paşayev, Maqbet Əhmədov, Arif Rəhimov, Arif Acalov)
13. Azərbaycan folkloru və aşığı yaradıcılığı (dərs vəsaiti), Azərbaycan Dövlət Universiteti

- nəşriyyatı (Azərbayc. Xalq Təhsil Nazirliyinin qurumu ilə), Bakı 1989
14. Azərbaycan xalq dastanlarının tədrisinə dair (metodik göstəriş), Bakı, 1989
 15. XIX əsr Azərbaycan aşığı yaradıcılığı (dərslər vəsaiti), Azərbaycan Dİ-nin nəşriyyatı, Bakı, 1990
 16. Öz səsim (şerlər), İdeya, Gəncə, 1990
 17. Azərbaycan xalq söyləmələri, Yazıçı, Bakı, 1992
 18. Pirsultan bulağı (şerlər), Elm, Bakı, 1994
 19. İnciçəyim (şerlər), Gəncə, 1996
 20. Karağan Usubun lətifələri, Gəncə, 1997, təkrar 2000, 2001
 21. Xalqın söz mirvariləri, Azərnəşr, 1999
 22. İlahi bir səs (şerlər), Gəncə, 1999
 23. Unnu Ağcanın lətifələri, «Ekologiya» nəşriyyatı, Gəncə, 1999
 24. Ağdabanlı şair Qurban, Gənclik, 2000
 25. Dabravol Qasımın lətifələri, Gəncə, «Əsgəroğlu», 2001
 26. Yəhya bəy Dilqəm əl-oba məhəbbəti, Gəncə, «Agah» 2001
 27. Aşığı Bəsti. Bənövşələr , Gəncə, «Əsgəroğlu», 2001
 28. Heca vəznli şer və mənzum ata sözləri, Gəncə, «Əsgəroğlu» 2001
 29. Heca vəznində tapmacaların inkişafı, Gəncə, «Agah», 2001
 30. Azərbaycan eposunun əfsanə qaynaqları Azərnəşr, Bakı, 2002

31. Qaraxanlı Künə Dəmirin lətifələri Gəncə, «Pirsultan», 2002
32. Qamışlı şair Rüstəm, Laçın qaya çal yadıma düşəndə, Gəncə «Pirsultan», 2002
33. Ozan-aşıq sənətinin nəzəri məsələləri, Bakı, «Ozan», 2002
34. Ozan-aşıq yaradıcılığına dair araşdırmalar, I cild, Gəncə, «Pirsultan», 2002
35. Ozan-aşıq yaradıcılığına dair araşdırmalar, II cild, Gəncə, «Pirsultan», 2002
36. Bir içim nəğmə, Gəncə, «Pirsultan», 2003
37. Heca vəzninin bayatı və qoşma möcüzələri Gəncə, «Pirsultan», 2003
38. Gəncəbasar lətifələri. Gəncə «AGAH» 2005.

Mündəricat

<i>Gülməyi və güldürməyi bacaran adam</i>	3
Sonra rədd eləyərik	11
Öz əlimizdə deyilmi	11
Qırx ildir müharibədə deyilmi	11
Dedim, sənə qalsın	12
Quymaq əhvalatı	12
Yenə yerləri dəyişik düşdü	13
Allah yanındakılara rəhmət eləsin	13
Bir başa iki qapaz olmaz	14
Yenə bir kələyi var	15
Orda qalsan nolardı	15
Lazımsız bir baş tapın	16
Bir-ikisini də siz uydurun	16
Bəs mən kiməm	17
Məşə Dadaşsız olmaz	17
Allah Təhmasib müəllimə insaf versin ...	18
İçinə gücüm çatmaz	19
Dədənin evlənməyinə gülür	20
Hayıf ləngiyəcək	20
Kim kimi vurub	21
O maşın qəzası deyil ki	21
At qulağı kimi qoşa gedirsiniz	22
Siz deyəndən sonra nə ola bilər	22
İş yerini dəyişmək istəyirsən, yoxsa	23
Ondan döl tutmaq istəyirdim	24
Vaxt olar, sənin də ruzin olar	24
Bizim kafedradan deyil	25

Olan şeydir	26
Nömrəsini yazacağam	27
Süd verməyən inəyi ətliyə verərlər	27
Sizi sınaıyrdım	27
Mən mürdəşirəm	28
Demokratiya istəyirsinizsə	29
İlan yerisin, balaları da dalınca	29
İndi istəsə nolasıydı	30
Yuxu	30
Qorx ki, təkərin altda Qaranın başı qala	31
Daş-qaya ha deyilik	32
Gərək toğlu olaydı	33
Səndən də qurtarmağa çox qalmayıb	33
Bərk getməyi sənə qalsın, təkə yansın	34
Tərəzi ilə odun çəkməyini danışirlar	34
Köç geri qayıdanda axsaq irəli düşər	35
Hələlik sağ-salamatdır	35
Gəncənin qoşa çinarları	36
Sən qaçan ata qamçı vurursan	36
Ağzına su dolur	37
Bizim instituta gəlib	37
Ağıl da ki, bizdə	38
Fürsəti əldən vermişən	39
Neyləyirsən iki it saxlayıb	39
Alim edər, adam yox	40
Hanı bizdə elə bəxt	41
Bircə təyyarəçiliyini görməmişəm	42
Allah özü bilən məsləhətdir	42
Ağlım odun yarmaqla məşğuldur	43

Ona görə səsi uzaqdan gəlirmiş	44
Mən ehtiram üçün baş əyirəm	44
Kanal deyilmiş	45
Bir samovar da içsən, xeyri yoxdur	45
Bəs indi səni kim öyrədir	46
Dişinizi göstərməyə gedirsiniz	47
Həç alan, gələn gününüz olmasın	47
Qorxuram öz sifətinin gününə salasan ...	48
Biz otuz kilometr də o tərəfdəyik	50
Cəmilnən üç	51
Armut biz tərəflərin meyvəsidir	52
Sözləriniz mənə həyat verdi, dirildim	52
Dərinləşdirmək əhvalatı	53
Bunun da günahı məndədir	55
Cəhənnəmə ki	55
Dalında dağ kimi dayanıram	57
Görəsən ki, adam necə ölür	58
Mənim də adım olmasın	58
Allah da onu o qədər istəsin	59
Vicdansız olmasam	59
Özü iki ala bilməzdi	60
Papağı tapmağa nə var	60
Əli sirridir	61
Məndən ki, yazmamısan	62
Mən də həyatınızdəki maqnoliyanı kəsərəm	63
Mənə nə	63
İnəyini tapmasa, Gəncəyə gəlsin	64
Bu andın içində mən də varam	65
Hansı bədbəxti göndərəcəksən	66
Yazarıq	66

İtimiz onun itindən qabaq hürüb	67
İntriqa	68
Dirəyin başında da yoxdur	68
Daşkəsəndə yay klubu	69
İki nömrəli Qazax partiya komitəsi	70
Gülləsi boşa çıxıb	70
Onu nə sən görəcəksən, nə də mən	72
Ölünün nəyi öləcək	72
Xeyirsiz qəzadır	73
İndi milyon olardı	74
Adamların üzünə bax	74
Cibinin ixtiyarı özündə deyil	74
Sədnik müəllimin əvəz çıxmağı	76
Biz ölmüşük ki	77
Sədnik müəllimin intizam yaratmaq üsulu ..	77
Kor atın kor da nalbəndi olar	78
Aşıqlar niyə Göyçədən çıxır	78
Baş olsa	79
Kar deyir ki, səs gəlir	79
Ağacdən maşa olmaz	79
Təlxəyi nə balaca adam bilirsən	80
Bizə olar, sənə yox	80
Maşın kimi qəzaya uğrayır	81
Hərə bir qızdırıcı taxır	81
Enli-dərin qaz	82
Bu səhər də yuxudan kal qalxıb	82
Sən də məndən yazmısan	83
Şükür Allaha	83
Qalın kitablar yox, yadda qalan kitablar	83
O kişinin də gedib Moskvada qulağını doldurub	84

Sadıx kişi beş dəfə«bəli-bəli» desin	84
Məktubun bu başı da, o başı da Muxtardır	85
İndi öküzün sayı beş oldu	86
Heç olmazsa	86
Nə uşaq kimi ağlamaz, nə quzu kimi mələməz	86
At bizim qarıya niyə gəlmir	88
Oxucu qıtlığı var	88
Uzaqda olsun, sağ olsun	89
Belə getsə, kəndlər də boş qalacaq	89
Ürəkdən gələn söz beyində qalar	90
İmtahanı özün götürərsən	90
Məscidə yox, dağa inanırlar	91
Hələ Sibirdən qayıtmayıb	91
Yəqin Yevlaxda yaşayırsan	91
Mən hardan bilim	92
Deputatlıq	92
Sağ qalmazdın	93
Gedib görəcəm	93
Üç kişidən biri sənsən	94
Fikir vermə, müəllimdir	94
Gündə bir havaya oynayırsan	95
İkisindən biri olacaq	95
Xalı üstündə Koroğlu döyüşü	96
İtinin də səsi xoş gəlir	97
Xoruz kimi banlamaq yaxşıdır	97
Dağın da dağ boyda ürəyi var	98
Dədə Qorqudun rəsmi təbiət çəkib	99
Dədə Qorqud özünə məqbərə tikməyəcəkdi ki	100

İndi başqa işdə başınızı qatın	101
Bankda hesabınız, seyfdə möhrünüz varmı	102
Ağlımız	103
Doğrudan da	103
İmzalı yazılarınızda bir şey deyil	104
Dava erkək davasıdı	104
Bir ayı qırx gün çıxır	104
Dilimin ucuna elə birinci sənin adın gəldi ..	105
Pənahı çağırın	106
Muştuluqçuna nə deyim	107
Ustası kimi usta olan da alar	107
Sənətin birini öyrənib, birini yox	108
Dağlar da sənə peşkəs	109
Cərrah salamat barmağını kəsib	109
Qabaqtəpənin Boz dağ arısı	110
Kərəm kimi	111
Öz Mərkəzi komitəmizə	111
Leyla Bədərbəylinin, ya da Paşa Kərəmin tayfasından bir qız alaydın	112
ayə, yalanın iyi qalib çiçəklərin yox	112
Boz arısı anda çəkmə	113
Sən deyən bitkilər bu dağda bitmir	114
Bir klub peyda olar	114